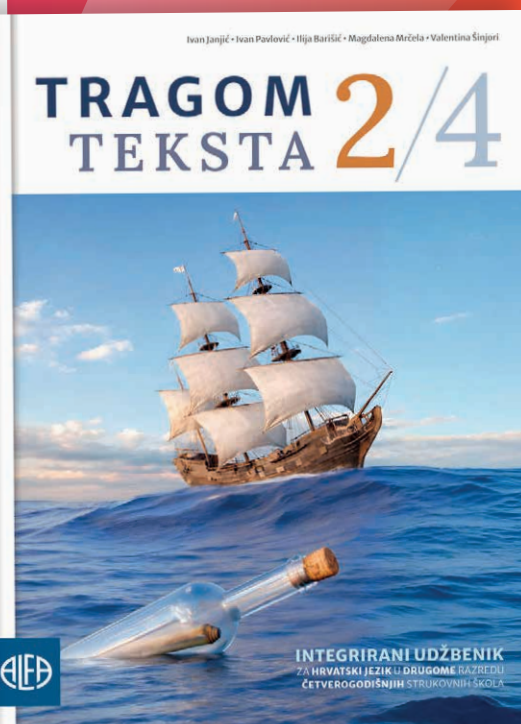

2026./2027.

ALFA

Hrvatski jezik

NOVI
UDŽBENICI
za 2. razred
trogodišnjih i
četverogodišnjih
srednjih
strukovnih
škola

Tragom teksta 2/3

Integrirani udžbenik za hrvatski jezik
u drugome razredu trogodišnjih
strukovnih škola

Tragom teksta 2/4

Integrirani udžbenik za hrvatski jezik
u drugome razredu četverogodišnjih
strukovnih škola

Sadržaj

5

UVOD

6

PRILAGODBA NASTAVNIH MATERIJALA
KURIKULSKIM ZAHTJEVIMA

8

PODRŠKA ZA
IZVRSNOST UČITELJA

10

HRVATSKI JEZIK
ZA TROGODIŠNJE STRUKOVNE ŠKOLE,
Tragom teksta 2/3

Didaktička koncepcija i izvedbena polazišta udžbenika	12
Radna bilježnica <i>Tragom teksta 2/3</i>	15
Metodička podrška uz udžbenik <i>Tragom teksta 2/3</i>	16
Digitalni udžbenik na mozaBooku	17
Prikaz udžbeničkih jedinica	18

36

HRVATSKI JEZIK
ZA ČETVEROGODIŠNJE STRUKOVNE ŠKOLE,
Tragom teksta 2/4

Didaktička koncepcija i izvedbena polazišta udžbenika	38
Radna bilježnica <i>Tragom teksta 2/4</i>	41
Metodička podrška uz udžbenik <i>Tragom teksta 2/4</i>	42
Digitalni udžbenik na mozaBooku	43
Prikaz udžbeničkih jedinica	44

64
MOZABOOK

66
ALFA KABINET

62
DODATNA
PODRŠKA

70
ALFA EDUKACIJE

72
EDUBLOG

74
ZAŠTO ALFA?

76
INFORMACIJE
I ODGOVORI

78
KONTAKTI

Uvod

Poštovani nastavnici,

pred vama je detaljan pregled novih udžbenika i cjelovite metodičke podrške koja ih prati. Svjesni smo da srednjoškolsko strukovno obrazovanje nosi specifičnu odgovornost – razvoj stručnih kompetencija, pripremu mladih za tržište rada, ali i za nastavak akademskog obrazovanja. Upravo je zato naša uloga osigurati vam alate koji te visoke ciljeve čine ostvarivima u svakodnevnoj praksi.

U katalogu donosimo i pregled šire podrške koja dolazi uz udžbenike. Uz onu metodičku na **Alfa Kabinetu**, dio su podrške i redovita stručna *online* usavršavanja – **Alfa edukacije** kojima je cilj prikaz metodičko-pedagoškog rada i praćenje aktualnih tema u struci. Skrećemo vam pozornost i na digitalne udžbenike na platformi **mozaBook**, kojoj kao korisnik Alfinih udžbenika imate besplatni pristup. Platforma nudi neograničene prilike za interaktivnu nastavu, vizualizaciju složenih procesa i inovativan pristup strukovnim sadržajima.

Vjerujemo da se prava vrijednost udžbenika najbolje vidi u njegovoj primjeni. Pa kako biste u potpunosti stekli uvid u širinu materijala i usluga koje nudimo, **pozivamo vas da dogovorite prezentaciju uživo s našim stručnim suradnikom**. On će vam izložiti sve sastavnice naše podrške i dočarati iskustvo korisnika Alfinih udžbenika.

Naša je misija podržati vašu autonomiju jer izvrsnost u radu proizlazi upravo iz nje. Kontinuirano razvijamo materijale koji vam omogućuju slobodu u poučavanju, uz sigurnost koju pružaju vrhunska priprema i podrška.

Ako ste već naš korisnik, vjerujemo da smo opravdali vaš izbor i nadamo se daljnjoj suradnji. Ako tek birate – dobro došli u Alfa-tim!

Želimo vam mnogo uspjeha u radu!

Vaša Alfa

Prilagodba nastavnih materijala kurikulskim zahtjevima

Udžbenici su izrađeni kao cjeloviti nastavni izvori koji u potpunosti zadovoljavaju udžbenički standard i zahtjeve kurikula. Zbog metodičke slojevitosti i različitog opsega odgojno-obrazovnih ishoda unutar pojedinih sektora i smjerova udžbenici su oblikovani tako da omogućuju visoku razinu didaktičke prilagodbe. Struktura udžbenika pruža nastavniku autonomiju u izboru i organizaciji nastavnog sadržaja.

Podrška za izvrsnost nastavnika

Kontaktirajte sa stručnim suradnikom za svoju županiju i dogovorite prezentaciju udžbeničkog kompleta i cjelovite metodičke podrške ili postavite upit.

Lobel Dedić	098/9832-209	regionalni voditelj	Grad Zagreb	lobel.dedic@alfa.hr
Matea Puđak	095/3426-478	stručni suradnik – promotor	Grad Zagreb, Zagrebačka	matea.pudak@alfa.hr
Domagoj Dedić	098/9832-206	regionalni voditelj	Osječko-baranjska, Vukovarsko-srijemska	domagoj.dedic@alfa.hr
Maja Weber	091/6030-581	stručna suradnica – promotorica	Osječko-baranjska, Vukovarsko-srijemska	maja.weber@alfa.hr
Robert Martin	098/9832-208	regionalni voditelj	Koprivničko-križevačka, Bjelovarsko-bilogorska, Virovitičko-podravska	robert.martin@alfa.hr
Sanja Šaravanja	091/3456-224	stručna suradnica – promotorica	Brodsko-posavska	sanja.saravanja@alfa.hr
Igor Šaravanja	099/3292-362	stručni suradnik – promotor	Brodsko-posavska	igor.saravanja@alfa.hr
Stjepan Josipović	091/3456-201	stručni suradnik – promotor	Požeško-slavonska	stjepan.josipovic@alfa.hr
Ivan Rakarić	098/9832-214	stručni suradnik – promotor	Sisačko-moslavačka	ivan.rakaric@alfa.hr
Sandra Findrik	091/3456-014	stručna suradnica – promotorica	Sisačko-moslavačka	sandra.findrik@alfa.hr
Damir Filipović	099/3118-412	regionalni voditelj	Koprivničko-križevačka, Bjelovarsko-bilogorska, Virovitičko-podravska, Varaždinska	damir.filipovic@alfa.hr
Diane Georgine Kovač	099/3292-345	stručna suradnica – promotorica	Koprivničko-križevačka, Virovitičko-podravska	diane.kovac@alfa.hr
Ivana Baranić	091/6181-892	stručna suradnica – promotorica	Koprivničko-križevačka	ivana.baranic@alfa.hr
Ivana Pirin	099/7878-207	stručna suradnica – promotorica	Bjelovarsko-bilogorska	ivana.pirin@alfa.hr
Robina Poljak	099/3292-361	stručna suradnica – promotorica	Varaždinska	robina.poljak@alfa.hr
Petra Markulin	098/9832-217	regionalna voditeljica	Krapinsko-zagorska	petra.markulin@alfa.hr
Margareta Hudiček	099/3292-344	stručna suradnica – promotorica	Međimurska	margareta.hudicsek@alfa.hr
Mirela Puček	091/3456-227	stručna suradnica – promotorica	Varaždinska, Međimurska	mirela.pucek@alfa.hr

Iva Šaronja	091 3456-222	stručna suradnica – promotorica	Krapinsko-zagorska	iva.saronja@alfa.hr
Bojana Meandžija	098/210-909	regionalna voditeljica	Karlovačka	bojana.meandzija@alfa.hr
Anamarija Šebalj	099/3292-349	stručna suradnica – promotorica	Ličko senjska	anamarija.sebalj@alfa.hr
Dina Lukač	099/3292-356	stručna suradnica – promotorica	Karlovačka	dina.lukac@alfa.hr
Ana Linić Faraguna	091/3456-210	regionalna voditeljica	Primorsko-goranska	ana.linic@alfa.hr
Zvonimir Fogas	099/3292-352	stručni suradnik – promotor	Primorsko-goranska	zvonimir.fogas@alfa.hr
Noa Maričić	091/3456032	stručni suradnik – promotor	Primorsko-goranska	noa.maricic@alfa.hr
Patrik Zubaj	091/3456-205	stručni suradnik – promotor	Istarska	patrik.zubaj@alfa.hr
Vedrana Bjedov	098/352-556	stručna suradnica – promotorica	Istarska	vedrana.bjedov@alfa.hr
Jelena Špar	098/266-236	regionalna voditeljica	Splitsko-dalmatinska	jelena.spar@alfa.hr
Zorana Vrcić Slišковиć	091/3456-215	stručni suradnik – promotor	Šibensko-kninska	zorana.vrcic.sliskovic@alfa.hr
Luka Majčica	099/2182-535	stručni suradnik – promotor	Dubrovačko-neretvanska	luka.majcica@alfa.hr
Marijana Žuvela	099/3647-403	stručna suradnica – promotorica	Dubrovačko-neretvanska	marijana.zuvela@alfa.hr
Antonia Bulj	099/3113-885	stručna suradnica – promotorica	Splitsko-dalmatinska	antonia.bulj@alfa.hr
Mile Barić	099/3130-932	stručni suradnik – koordinator	Splitsko-dalmatinska	mile.baric@alfa.hr
Marina Dajak	099/3132-448	stručna suradnica – promotorica	Splitsko-dalmatinska	marina.dajak@alfa.hr
Ivana Šabić Biloderić	098/314-446	stručna suradnica – koordinatorica	Zadarska	ivana.sabic@alfa.hr
Nevia Dadić	099/3292-350	stručna suradnica – promotorica	Zadarska	nevia.dadic@alfa.hr
Vita Gobin	095/5275-481	stručna suradnica – promotorica	Zadarska	vita.gobin@alfa.hr

HRVATSKI JEZIK ZA TROGODIŠNJE STRUKOVNE ŠKOLE

Tragom teksta 2/3

Integrirani udžbenik za Hrvatski jezik u drugome razredu
trogodišnjih strukovnih škola

Autorski tim: Ivan Janjić, Ivan Pavlović, Ilija Barišić, Magdalena Mrčela, Valentina Šinjori

Didaktička koncepcija i izvedbena polazišta udžbenika

Udžbenik je pisan tako da se izravno obraća učeniku i s njim komunicira u svakome svojem dijelu. **Interaktivan** je, što znači da učenika neprestano stavlja u **aktivnu ulogu** kako bi sam ili uz nastavnikovo vođenje došao do zaključaka, čime je veći naglasak stavljen na **induktivnu metodu**. Svaka jedinica **potpuno je metodički izvedena** – počinje motivacijom, nakon čega slijedi tekstni predložak (lingvometodički predložak ili književnoumjetnički tekst), zatim izlaganje i obrada teme te naposljetku sinteza, aktualizacija i zadatci za stvaralačko izražavanje.

Udžbenik je u cijelosti usmjeren na učenika te ga u koracima vodi u učenju i omogućuje mu jednostavno snalaženje. Utemeljen je na **komunikacijsko-funkcionalnome pristupu** poučavanju, stoga se prednost daje jeziku u uporabi u odnosu na teorijsko znanje o jeziku (metajezik), čime se postiže odmak od pukoga reproduktivnog znanja. Da bi se to ostvarilo, udžbenik je uronjen u učenikov suvremeni komunikacijski kontekst, pa se sadržaji poučavaju na njemu bliskim primjerima.

Poučavanje nastavnih sadržaja svih triju predmetnih područja utemeljeno je ponajprije na **načelu teksta** – tekst je uvijek polazište, bilo da je riječ o obradi novoga gradiva ili uvježbavanju i ponavljanju sadržaja (tekstovi različitih oblika i funkcionalnih stilova, književni tekstovi, neknjiževni tekstovi, medijski tekstovi, film itd.).

Svi su udžbenički sadržaji i metodički postupci u službi sustavnoga razvijanja učenikove **funkcionalne pismenosti, kritičkoga i kreativnoga mišljenja te svih jezičnih djelatnosti** (slušanja, čitanja, govorenja, pisanja), kao i razvijanja njegova senzibiliteta za pisanu i govorenu riječ te vlastiti jezični, kulturni i nacionalni identitet, a sve u skladu s predmetnim kurikulumom i zahtjevima strukovnoga obrazovanja.

Udžbenik je **integriran**, što znači da obuhvaća sadržaje svih triju predmetnih područja: *Jezika i komunikacije (A)*, *Književnosti i stvaralaštva (B)* i *Kulture i medija (C)*. Svaka je udžbenička jedinica kodirana bojom s obzirom na dominantni kurikuluski ishod koji se u njoj obrađuje. Tri su varijacije u bojama:

- **zelena** – označuje da dominantan ishod pripada predmetnomu području A
- **žuta** – označuje da dominantan ishod pripada predmetnomu području B
- **plava** – označuje da dominantan ishod pripada predmetnomu području C.

Udžbenik je izvrsno opremljen i sadržajima koji se tiču domene *Kultura i mediji (C)* te se u njemu, među ostalim, nalaze **medijski tekstovi, projektni zadatci i filmski predlošci s cjelovitom metodičkom obradom**, stoga je ovo **jedini udžbenik na tržištu** koji sustavno (od 1. do 3. razreda) njeguje i razvija **filmsku pismenost** učenika.

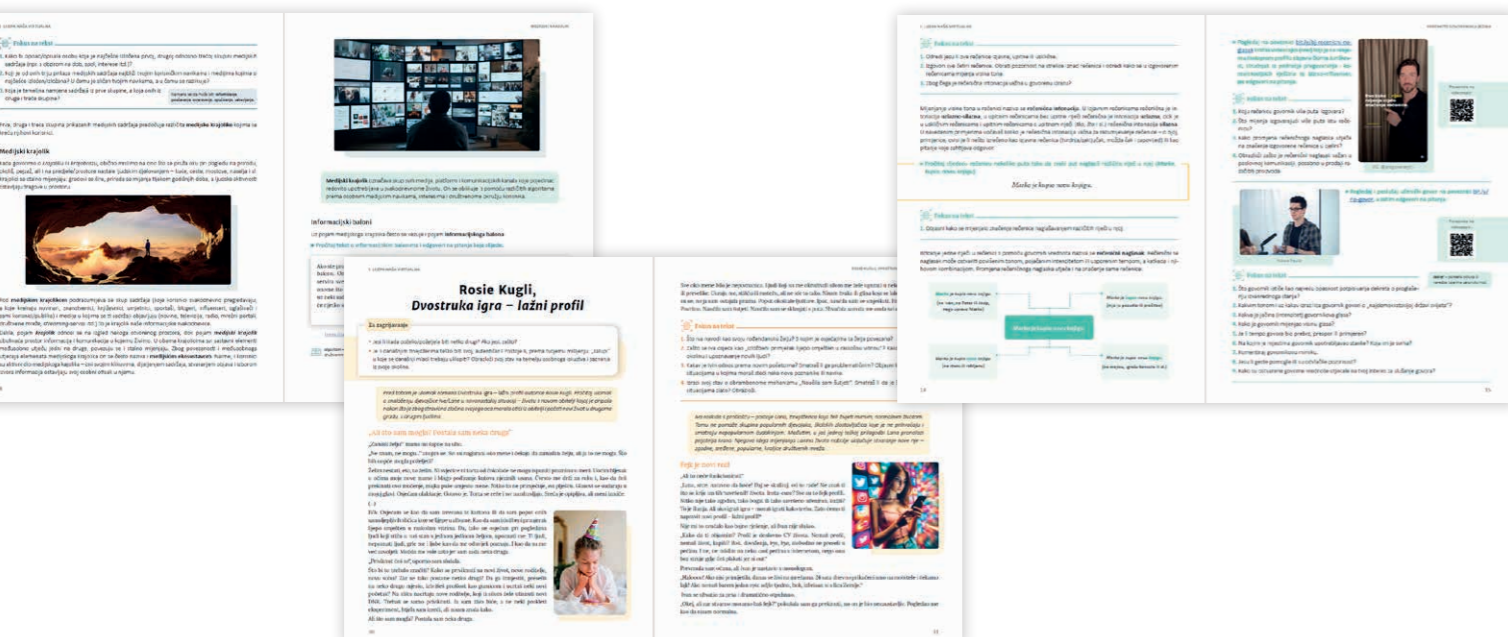
1. **Lijepa naša virtualna**

2. **I pametni plaču**

Udžbenik **Tragom teksta 2/3** sastoji se od četiriju tematskih cjelina:

3. **Svijet koji boli**

4. **Budimo realni**

Sadržaj udžbenika Tragom teksta 2/3:

Prva tema:

Lijepa naša virtualna

- Medijski krajolik
- Projekt: *Moj medijski krajolik*
- Vrednote govorenoga jezika
- Situacijski stilovi i govori
- Trebam li igrati prema pravilima? (Pravila i propisi)
- Rosie Kugli, *Dvostruka igra – lažni profil*
- Film: *Nisam robot* (Victoria Warmerdam, 2023.)
- Predikat i subjekt
- Objekt
- Priložna oznaka
- Atribut i apozicija
- Rečenica i iskaz

Druga tema:

I pametni plaču

- Barok (uvod) – duh vremena
- Kamo si krenuo, čovječe? (Uvod u barok)
- Ivan Gundulić, *Suze sina razmetnoga*
- „Navik on živi ki zgine pošteno” (Hrvatski barokni književni krugovi)
- Europska i hrvatska barokna književnost (sinteza)
- Film: *Brod u boci* (Karlo Gagulić, 2020.)
- Područna raslojenost leksika
- Vremenska raslojenost leksika
- Projekt: *Moj jezični krajolik*
- Sara Kopeczky, *Najtužnije stvari*; Sven Adam Ewin, *Slikar čudnog imena*
- Klasicizam i prosvjetiteljstvo (uvod) – duh vremena
- Oslonimo se na razum (Uvod u klasicizam i prosvjetiteljstvo)
- Tko je tu komu vuk? (Klasicistička bajka i basna)
- Voltaire, *Candide ili Optimizam*
- Hrvatska prosvjetiteljska književnost
- Klasicizam i prosvjetiteljstvo (sinteza)
- Jasminka Tihi-Stepanić, *Gdje je Beata?*
- Gea Vlahović, *Odgoj potomaka* (medijski tekst)
- Hrvatski jezik od 16. do 18. stoljeća

Treća tema:

Svijet koji boli

- Romantizam (uvod) – duh vremena
- Gdje je nestao čovjek? (Uvod u europski romantizam)
- Edgar Allan Poe, *Crni mačak*
- Obilježja romantističke književnosti (sinteza)
- Projekt: *Odjeci romantizma u suvremenoj popularnoj kulturi*
- Film: *U plavetnilo* (Antoneta Alamat Kusijanović, 2017.)
- Jelena Zlatar Gamberožić, *Hod* (kratka priča)
- Obilježja hrvatskoga romantizma – duh vremena
- „Još Hrvatska ni propala” (Uvod u hrvatski romantizam)
- Antun Mihanović, *Horvatska domovina*
- Stanko Vraz, izbor iz poezije
- Tena Šarčević, *Ljubav u doba interneta* (medijski tekst)
- Petar Preradović, izbor iz poezije
- Hrvatski romantizam (sinteza)
- Uputa
- Sinonimija, antonimija, homonimija
- Red riječi u rečenici
- Rečenice prema sastavu
- Nezavisnosložene rečenice
- Zavisnosložene rečenice I (Predikatna, subjektna, objektna i atributna rečenica)
- Zavisnosložene rečenice II (Priložne rečenice)
- Višestruko složena rečenica
- Rečenica (sinteza)

Četvrta tema:

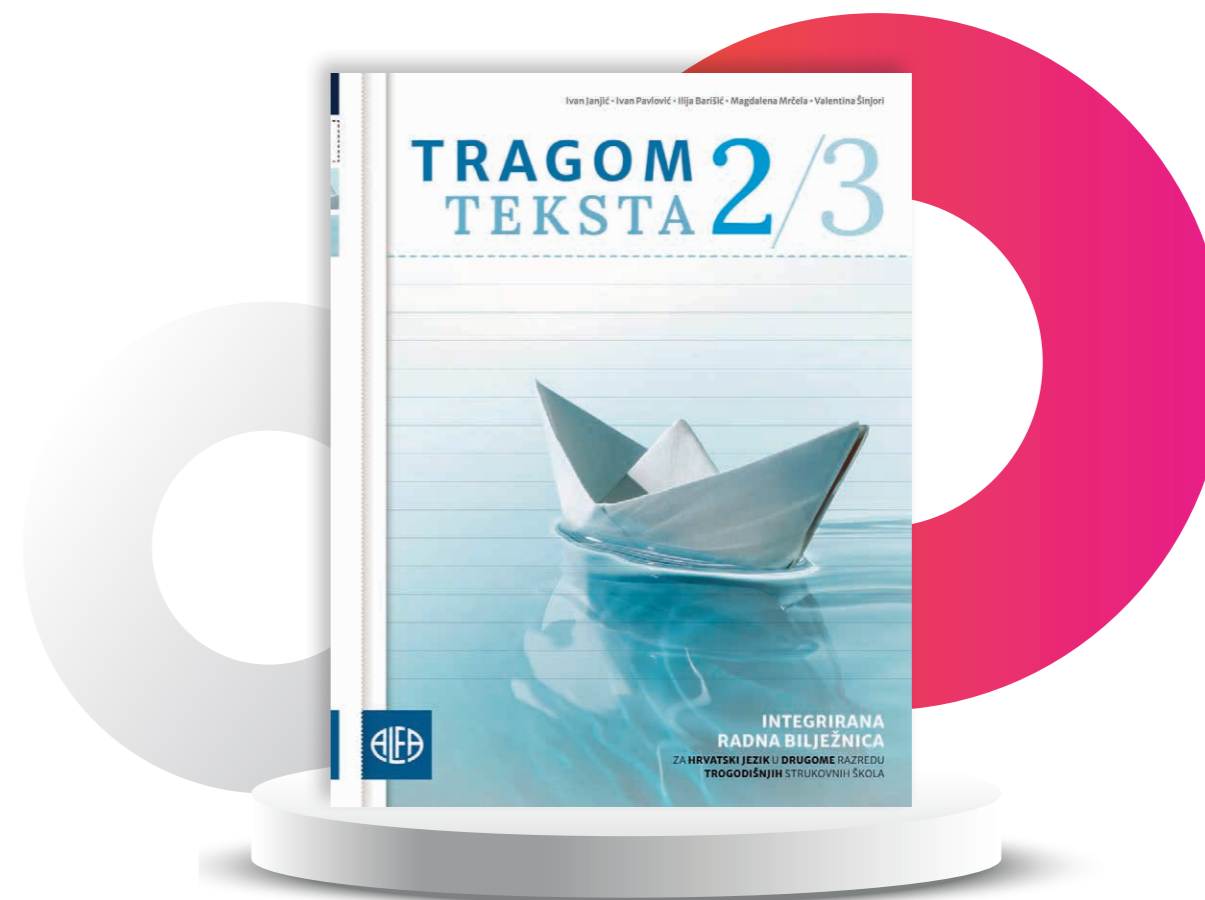
Budimo realni

- Realizam (i naturalizam) – duh vremena
- Živa istina (Uvod u realizam)
- Obilježja europske realističke književnosti (sinteza)
- Hrvatski predrealizam i realizam – duh vremena
- August Šenoa, *Prijan Lovro*
- Obilježja hrvatskoga predrealizma ili Šenoina doba (sinteza)
- Vjenceslav Novak, *Posljednji Stipančići*
- Obilježja hrvatskoga realizma (sinteza)
- Julijana Matanović, *Tko se boji lika još*; Iva Mirčić, *Ana (vlak koji je prošao)*
- Film: *Laci bježi u Mađarsku* (David Gašo, 2020.)
- Kad *reality* TV postane (pre)stvaran (medijski tekst)
- Tablični životopis
- Poslovni razgovor

Tragom teksta 2/3

Integrirana radna bilježnica za Hrvatski jezik u drugome razredu trogodišnjih strukovnih škola

Autorski tim: Ivan Janjić, Ivan Pavlović, Ilija Barišić, Magdalena Mrčela, Valentina Šinjori

Didaktička koncepcija i izvedbena polazišta radne bilježnice

Radna je bilježnica **integrirana** i komplementarna istoimenomu udžbeniku. Njezina se višefunktionalnost ogleda u koncepciji koja je čini pogodnom ne samo za sate uvježbavanja i ponavljanje nego i za sate obrade novoga gradiva, čime se funkcionalno uključuje u nastavni proces.

Sustavno je usmjerena na razvijanje i jačanje **slušanja, čitanja, govorenja i pisanja**, a obiluje zadacima za **čitanje s razumijevanjem**,

zadacima i metodama iz **metodike stranoga jezika**, tipičnim zadacima za ovladavanje **gramatičkom i pravopisnom normom** hrvatskoga standardnog jezika te zadacima za **usustavljivanje gradiva** (priprema za pismene provjere znanja).

Radna bilježnica *Tragom teksta 2/3* popraćena je i **rješenjima**.

Metodička podrška uz udžbenik Tragom teksta 2/3

Metodička podrška dostupna je na nastavničkoj platformi Alfa Kabinet (kabinet.alfa.hr) i redovito se dopunjava novim sadržajima. Svi korisnici udžbenika imaju neograničen pristup materijalima, a to su:

- GIK
- izvedbeni plan i program rada
- pripreme za svaki nastavni sat (105 sati) – sve pripreme sadržavaju pomno razrađenu artikulaciju nastavnoga sata, a uz to su osobito bogate priložima kao što su listići za vježbu, evaluacijski listići i rubrike za **formativno vrednovanje** (vrednovanje kao učenje, vrednovanje za učenje), od čega posebno ističemo **diferencijaciju aktivnosti** na trima razinama: *visokomotivirani učenici, učenici s teškoćama* i *inojezični učenici*; također se u pojedinim pripremama kao prilog donose i **rješenja udžbeničkih zadataka / odgovori na udžbenička pitanja** – time smo nastavnicima željeli što više olakšati razumijevanje koncepcije udžbenika te konkretnih udžbeničkih jedinica (osobito u području filma, gdje smo uvidjeli da je nužna veća podrška, no isto tako u pismenome izražavanju, interpretaciji poetskih, prozних i dramskih tekstova i sl.).
- kriteriji, načini i postupci vrednovanja – detaljno razrađeni, od glavnoga kurikulskog ishoda do razrade ishoda i razina njihove usvojenosti
- analitičke rubrike (opisnici) za vrednovanje pismenih učeničkih uradaka
- formativno vrednovanje (prijedlozi)
- projekti – popis i opis učeničkih projekata detaljno razrađenih i popraćenih prijedlogom vrednovanja (pogodno za sumativno vrednovanje u domeni *Kultura i mediji*)
- nastavni listići
- nastavni listići za učenike s teškoćama (prilagodba sadržaja) – posebna rubrika na Kabinetu u kojoj se nalaze nastavni listići koji su sinteza tumačenja i uvježbavanja gradiva, oblikovani su posebnim fontom za teškoće čitanja, a svaki je priređen u dvjema inačicama: s bijelom pozadinom (namijenjeni ispisu) te s krem-pozadinom i kombinacijom plave boje (npr. ključni pojmovi, definicije), a namijenjeni su elektroničkomu radu (čitanju sa zaslona)
- prijedlozi ispitā znanja s rješenjima i prijedlogom vrednovanja – svi su ispitni znanja standardizirani (tip pitanja, bodovanje, težina, ometači i sl.), a dolaze u trima inačicama: skupine A, B i C (A, B – redoviti program, C – učenici s teškoćama)
- rješenja zadataka iz radne bilježnice.

Pogledaj na
Kabinetu!

Digitalni udžbenik na mozaBooku

Uz svaki tiskani udžbenik korisnik dobiva i licenciju za digitalni udžbenik. Digitalni udžbenik vrijedi godinu dana, vezan je za vaš mozaWeb korisnički račun, a po isteku licencije može se reaktivirati.

Digitalni udžbenik dostupan je na svim uređajima i platformama: putem mozaWeb mrežne stranice u bilo kojemu mrežnom pregledniku, u mozaBook softveru za Windows (komercijalna licencija) te u besplatnoj mozaBook aplikaciji za mobilne uređaje (iOS i Android). Svi korisnici mogu besplatno instalirati mozaBook na mobitel ili tablet te preuzeti udžbenik za korištenje bez internetske veze.

Licenciju će aktivirati vaš promotor.

Digitalni udžbenik obogaćen je sljedećim **digitalnim obrazovnim sadržajima**:

- dodatnim tekstovima
- početnim procjenama znanja (formativno vrednovanje – samovrednovanje)
- analitičkim i holističkim rubrikama (formativno vrednovanje)
- zadacima za ponavljanje, uvježbavanje i usustavljanje gradiva
- kvizovima
- projektnim zadacima
- digitalnim lekcijama
- videozapisima
- 3D modelima
- prezentacijama
- plakatima
- **zvučnim zapisima (više od 160 zvučnih zapisa udžbeničkih tekstova koje čitaju profesionalni glumci i spikeri).**

Predikat i subjekt

Fokus na tekst

ATRIBUT I APOZICIJA

DOPUNE IMENICI

ATRIBUT (At.)

APOZICIJA (Ap.)

PRIDEVNI ATRIBUT (At. pr.)

IMENIČKI ATRIBUT (At. im.)

gramatičke kategorije:

vrsta riječi: glagol, lice: 3. lice, broj: jednina

vrjeme: prezent, **vid:** neveršeni, **priklasnost:** neprikladni

vrsta riječi: imenica, **padež:** instrumental, **broj:** jednina, **rod:** muški rod

vrsta riječi: imenica, **padež:** instrumental, **broj:** jednina, **rod:** muški rod

vrsta riječi: imenica, **padež:** instrumental, **broj:** jednina, **rod:** ženski rod

Predikat je temelj ili jezgra rečenice, tj. središnji rečenički član. Otvara mjesto drugim rečeničkim članovima i o njima je neovisan. Označujemo ga oznakom P.

Slijedi prikaz udžbeničkih jedinica:

Tragom teksta 2/3

- Medijski krajolik
- Rosie Kugli, *Dvostruka igra – lažni profil*

- Priložna oznaka
- Film: *U plavetnilo*

1. LIJEPA NAŠA VIRTUALNA

MEDIJSKI KRAJOLIK

Medijski krajolik

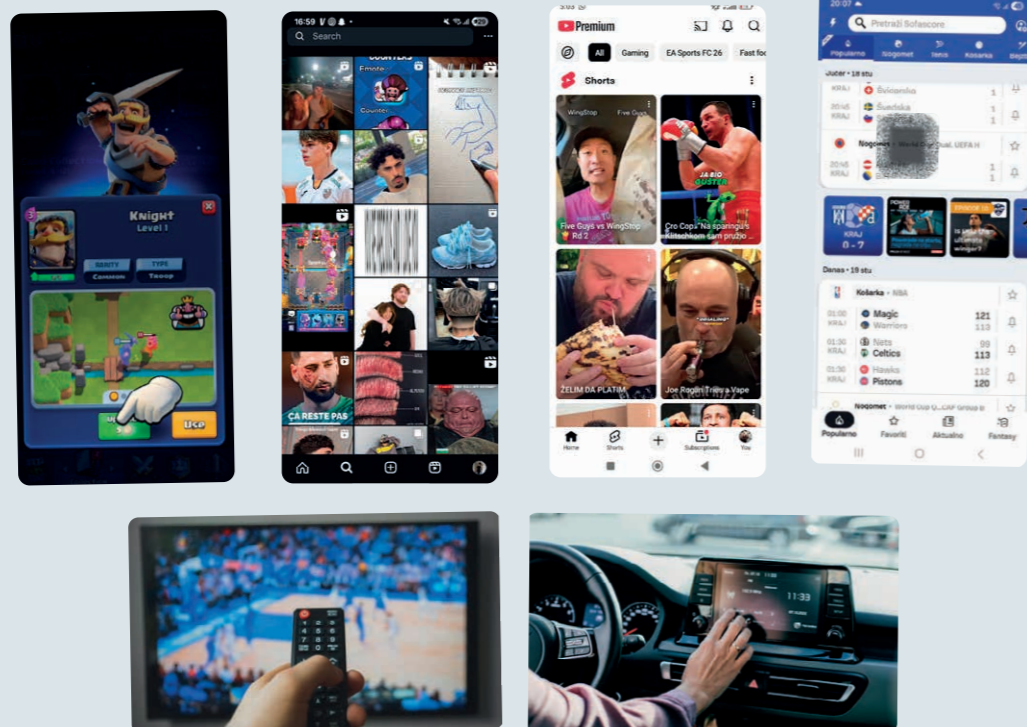
Za zagrijavanje

- Koliko često pregledavaš sadržaje na nekome zaslonu – mobitelu, televizoru, laptopu? Koje i kakve sadržaje najčešće gledaš, čitaš, slušaš?
- Biraš li uvijek sam/sama sadržaje ili ti se oni nude/iskaču/nameću?
- Objasni kako ti sadržaji utječu:
 - na tvoje raspoloženje
 - na tvoje razmišljanje
 - na odnose s drugima
 - na način na koji vidiš svijet.
- Osjećaš li ovisnost prema određenoj vrsti sadržaja i medija? Čini li ti se ponekad da netko/nešto upravlja tvojim postupcima u informacijskome svijetu? Objasni odgovor na konkretnome primjeru.

Raznovrsni medijski sadržaji

► Usporedi medijske sadržaje triju različitih korisnika.

Prva skupina medijskih sadržaja

Druga skupina medijskih sadržaja

Treća skupina medijskih sadržaja

Fokus na tekst

1. Kako bi opisao/opisala osobu koja je najčešće izložena prvoj, drugoj odnosno trećoj skupini medijskih sadržaja (npr. s obzirom na dob, spol, interese itd.)?
2. Koji je od ovih triju prikaza medijskih sadržaja najbliži tvojim korisničkim navikama i medijima kojima si najčešće izložen/izložena? U čemu je sličan tvojim navikama, a u čemu se razlikuje?
3. Koja je temeljna namjena sadržaja iz prve skupine, a koja onih iz druge i treće skupine?

Namjena teksta može biti: informiranje, poučavanje, uvjeravanje, upućivanje, zabavljanje.

Prva, druga i treća skupina prikazanih medijskih sadržaja predodređuje različite **medijske krajolike** kojima se kreću njihovi korisnici.

Medijski krajolik

Kada govorimo o *krajoliku* ili *krajobrazu*, obično mislimo na ono što se pruža oku pri pogledu na prirodu, okoliš, pejzaž, ali i na predjele/prostore nastale ljudskim djelovanjem – kuće, ceste, mostove, naselja i sl. Krajolici se stalno mijenjaju: gradovi se šire, priroda se mijenja tijekom godišnjih doba, a ljudske aktivnosti ostavljaju tragove u prostoru.

Pod **medijskim krajolikom** podrazumijeva se skup sadržaja (koje korisnici svakodnevno pregledavaju, a koje kreiraju novinari, znanstvenici, književnici, umjetnici, sportaši, blogeri, influencersi, oglašivači i sami korisnici/publika) i medija u kojima se ti sadržaji objavljuju (novine, televizija, radio, mrežni portali, društvene mreže, *streaming*-servisi itd.) To je krajolik naše informacijske svakodnevice.

Dakle, pojam **krajolik** odnosi se na izgled nekoga otvorenog prostora, dok pojam **medijski krajolik** obuhvaća prostor informacija i komunikacija u kojemu živimo. U obama krajolicima svi sastavni elementi međusobno utječu jedni na druge, povezuju se i stalno mijenjaju. Zbog povezanosti i međusobnoga utjecaja elemenata medijskoga krajolika on se često naziva i **medijskim ekosustavom**. Naime, i korisnici su aktivni dio medijskoga krajolika – oni svojim klikovima, dijeljenjem sadržaja, stvaranjem objava i izborom izvora informacija ostavljaju svoj osobni otisak u njemu.

Medijski krajolik označava skup svih medija, platformi i komunikacijskih kanala koje pojedinac redovito upotrebljava u svakodnevnom životu. On se oblikuje s pomoću različitih algoritama prema osobnim medijskim navikama, interesima i društvenome okruženju korisnika.

Informacijski baloni

Uz pojam medijskoga krajolika često se vezuje i pojam **informacijskoga balona**.

► Pročitaj tekst o informacijskim balonima i odgovori na pitanja koja slijede.

Ako ste prosječan korisnik društvenih mreža, onda postoji šansa da ste već u jednom informacijskom balonu. On zapravo opisuje situaciju u kojoj nam se svaki dan korištenjem mreža i medija nudi i servira sve više sličnog sadržaja, na tragu onoga što i sami tražimo. Takav sadržaj često je sličan onome što mi mislimo, našim vrijednostima i stavovima o životu. Algoritam nas želi što duže zadržati uz neki sadržaj, a to čini tako da nam daje što više sličnog sadržaja koji nam paše, a zanimljivo je da će rijetko sugerirati sadržaj koji npr. dovodi u pitanje naše stavove ili vrijednosti.

(Igor Kanižaj, *O problemima algoritma na društvenim mrežama*)

(<https://zadovoljna.dnevnik.hr/clanak/profesor-igor-kanizaj-o-problemima-algoritama-na-drustvenim-mrezama---937295.html>)

algoritam – (u ovome kontekstu) skup pravila i izračuna koji automatski određuju što će korisnik vidjeti, kojim redoslijedom i koliko često na društvenim mrežama; **sugerirati** – predložiti

Fokus na tekst

1. Na temelju teksta objasni svojim riječima pojam *informacijski balon*.
2. Koju ulogu imaju algoritmi društvenih mreža u oblikovanju našega medijskog iskustva?
3. Kako algoritmi biraju sadržaj koji nam prikazuju?

Istražuj, surađuj, stvaraj

- Navedi primjer informacijskoga balona iz vlastita iskustva ili okoline.
- Algoritmi društvenih mreža i tražilica filtriraju sadržaje i stvaraju osobni informacijski prostor na temelju ponašanja korisnikā. Što je sve naš mogući digitalni otisak na temelju kojega nas algoritmi „usisavaju“ u informacijske balone? Navedi što više konkretnih primjera.
- Smatraš li da društvene mreže imaju više korisnih ili više štetnih učinaka na oblikovanje naših stavova? Obrazloži.

Projekt: Moj medijski krajolik

► U ovome projektom zadatku istražuješ, analiziraš i predstavljaš svoj medijski krajolik – sve ono što svakodnevno gledaš, slušaš, čitaš i dijeliš u digitalnome okruženju. Na taj ćeš način istražiti kako mediji oblikuju tvoje mišljenje, navike i pogled na svijet.

Tvoj projekt treba sadržavati tri dijela:

1. Istraživanje (opis tvog medijskog krajolika)

U tabličnome prikazu navedi:

- kojim se medijima koristiš (TV, portali, društvene mreže, *YouTube*, *podcasti*, filmovi, videoigre, glazba itd.)
- koliko se često njima koristiš (npr. svakodnevno, povremeno, rijetko)
- zašto se njima koristiš (informiranje, zabava, komunikacija, učenje, bijeg od stvarnosti...).

Primjer:

VRSTA MEDIJA	PRIMJER	UČESTALOST	NAMJENA

2. Analiza i promišljanje

Odgovori na sljedeća pitanja:

- Koji mediji imaju najveći utjecaj na tvoj svakodnevni život? Zašto?
- Koje ti poruke mediji najčešće prenose?
- Jesi li primijetio/primijetila pristranost, manipulaciju ili stereotype u sadržajima koje pratiš? Navedi konkretne primjere.
- Kako biraš komu ćeš vjerovati na internetu?
- Kako možeš poboljšati vlastite medijske navike?
- Koji su od medija kojima se koristiš javni, komercijalni, neprofitni? Kako se to odražava u porukama koje prenose?

3. Kreativni zadatak (izborni dio)

Odaberi **jednu** od ponuđenih mogućnosti:

- napravi infografiku *Moj tjedan u medijima* (*Canva*, *PowerPoint*, ručni crtež)
- izradi minivodič *Kako prepoznati lažne vijesti*
- snimi kratki videozapis ili audiozapis (1 – 2 min) u kojemu komentiraš svoj odnos prema medijima
- napravi strip, mem-seriju ili plakat koji prikazuje utjecaj medija na tvoju generaciju.

Rosie Kugli, Dvostruka igra – lažni profil

Za zagrijavanje

- Jesi li ikada poželio/poželjela biti netko drugi? Ako jesi, zašto?
- Je li današnjim tinejdžerima teško biti svoj, autentičan? Postoje li, prema tvom mišljenju, „kalupi“ u koje se današnji mladi trebaju uklopiti? Obrazloži svoj stav na temelju osobnoga iskustva i saznanja iz svoje okoline.

Pred tobom je ulomak romana Dvostruka igra – lažni profil autorice Rosie Kugli. Pročitaj ulomak o snalaženju djevojčice Ive/Lane u novonastaloj situaciji – životu s novom obitelji kojoj je pripala nakon što je zbog stravična zločina svojega oca morala otići iz obitelji i početi novi život u drugome gradu, s drugim ljudima.

„Ali što sam mogla? Postala sam neka druga”

„Zamisli želju!” mama mi šapne na uho.

„Ne znam, ne mogu...” znojim se. Svi su nagurani oko mene i čekaju da zamislim želju, ali ja to ne mogu. Što bih uopće mogla poželjeti?

Želim nestati, eto, to želim. Ni svjećice ni torta od čokolade ne mogu ispuniti prazninu u meni. Uočim bljesak u očima moje nove mame i blago podizanje kutova njezinih usana. Čvrsto me drži za ruku i, kao da želi prekinuti ovo mučenje, majka puše umjesto mene. Nitko to ne primjećuje, svi plješću. Glasovi se sudaraju u mojoj glavi. Osjećam olakšanje. Gotovo je. Torta se reže i svi nazdravljaju. Sreća je opipljiva, ali meni izmiče.

(...)

IVA: Osjećam se kao da sam izrezana iz kartona ili da sam poput onih samoljepljivih sličica koje se lijepe u albume. Kao da sam izložbeni primjerak lijepo smješten u raskošnu vitrinu. Da, tako se osjećam pri pogledima ljudi koji stižu u naš stan s jednom jedinom željom, upoznati me. Ti ljudi, nepoznati ljudi, grle me i ljube kao da me oduvijek poznaju. I kao da su me već zavoljeli. Možda me vole zato jer sam sada neka druga.

„Priviknut ćeš se”, uporno sam slušala.

Što bi to trebalo značiti? Kako se priviknuti na novi život, nove roditelje, novu sobu? Zar se tako postane netko drugi? Da ga izmjestiš, preseliš na neko drugo mjesto, izbrišeš prošlost kao gumicom i ucrtáš neki novi početak? Na sliku nacrtaju nove roditelje, koji ti silom žele utisnuti novi DNK. Trebaš se samo priviknuti. Ja sam živo biće, a ne neki prokleti eksperiment, htjela sam izreći, ali nisam znala kako.

Ali što sam mogla? Postala sam neka druga.

Sve oko mene bilo je nepoznanica. Ljudi koji su me okruživali silom me žele ugurati u neke okvire, premale ili prevelike. Guraju me, stišću ili rastežu, ali ne ide to tako. Nisam žvaka ili glina koja se lako oblikuje. Trudili su se, no ja sam ostajala prazna. Poput okoštale ljuštore. Ipak, naučila sam se smješkat. Fino i nenametljivo. Površno. Naučila sam šutjeti. Naučila sam se sklanjati s puta. Shvaćala sam da me onda svi ostavljaju na miru.

Fokus na tekst

1. Što Iva navodi kao svoju rođendansku želju? S kojim je osjećajima ta želja povezana?
2. Zašto se Iva osjeća kao „izložbeni primjerak lijepo smješten u raskošnu vitrinu”? Kako doživljava svoju okolinu i upoznavanje novih ljudi?
3. Kakav je Ivin odnos prema novim početcima? Smatraš li ga problematičnim? Objasni kako se ti nosiš sa situacijama u kojima moraš steći neke nove poznanike ili navike.
4. Izrazi svoj stav o obrambenome mehanizmu „Naučila sam šutjeti”. Smatraš li da je šutnja u ovakvim situacijama zlato? Obrazloži.

Iva raskida s prošlošću – postaje Lana, tinejdžerica koja želi živjeti mirnim, normalnim životom. Tomu ne pomaže skupina popularnih djevojaka, školskih zlostavljačica koje je ne prihvaćaju i smatraju nepopularnom čudakinjom. Međutim, u još jednoj teškoj prilagodbi Lana pronalazi prijatelja Ivana. Njegova ideja mijenjanja Lanina života nabolje uključuje stvaranje nove nje – zgodne, sređene, popularne, kraljice društvenih mreža.

Fejk je novi real

„Ali to neće funkcionirati!”

„Lana, srce, naravno da hoće! Daj se skuliraj, svi to rade! Ne znaš ti što se krije iza tih ‘savršenih’ života. Insta-cure? Sve su to fejk profili. Nitko nije tako zgodan, tako bogat ili tako savršeno isfeniran, kužiš? To je iluzija. Ali ako igraš igru – moraš igrati kako treba. Zato ćemo ti napraviti novi profil – lažni profil!”

Nije mi to zvučalo kao bajno rješenje, ali Ivan nije slušao.

„Kako da ti objasnim? Profil je doslovno CV života. Nemaš profil, nemaš život, kapiši? Bok, doviđenja, bye, bye, slobodno se preseli u pećinu. I ne, ne mislim na neku cool pećinu s internetom, nego onu bez struje gdje ćeš plakati jer si out.”

Prevrnula sam očima, ali Ivan je nastavio s monologom.

„Haloooo! Ako nisi primijetila, danas se živi na mrežama. 24 sata dnevno prikačeni smo na mobitele i čekamo lajk! Ako nemaš barem jedan epic selfie tjedno, bok, izbrisan si s lica Zemlje.”

Ivan se uhvatio za prsa i dramatično otpuhnuo.

„Okej, ali zar stvarno moramo baš fejk?” pokušala sam ga prekinuti, no on je bio nezaustavljiv. Pogledao me kao da nisam normalna.

„Lana, slušaš li ti mene? Ja ću stvoriti novu i savršenu tebe! Nema više ovog jadnog, depresivnog ja. Mi stvaramo novu tebe! I ne brini, imam cijeli plan. Moramo ti dati ime koje vrišti, nešto... Fensi, sjajno, sofisticirano... Aha, Liana Velvet! Bam! To je to! Savršena kombinacija misterije i bogatstva.”

„Liana Velvet? Ma daj, pa zvuči kao neki treš parfem iz kineske robne kuće.”

Ivanu nije bilo do šale.

„Ne kužiš, Liana, *whatever!* Velvet je ime koje privlači pratitelje. To ti je Instagram *old school*. Kad ljudi čuju Velvet, zamišljaju da voziš crni Lamborghini, piješ samo šampanjac i ne izlaziš iz kuće ispod 3K pratitelja. A sad stani. Sljedeći korak – fotke. Znaš ono kad se netko rodi za selfije? Ti to nisi, ali ja sam tu da te spasim.”

Prevrnula sam očima, ali nisam mogla pobjeći. Ivan je već imao viziju moje digitalne preobrazbe.

„Sis, profil je doslovno tvoj pasoš. Ako nemaš sliku na koju će ekipa žile rezati, nitko te neće ni pogledati. Zato ćemo ti smontirati fotke koje govore 'gle, ja sam totalna *it girl!*'. Znaš ono kad se ljudi fotkaju na Maldivima? A u stvarnosti su u susjedovom bazenu s plastičnim flamingom? E pa to ćemo raditi. Bit ćeš na Kubi, u Parizu, u Rimu, a zapravo u Maksimiru piješ kavu za euro i pol.”

Nasmijem se.

„Što misliš, tko će povjerovati u to?”

„Tko? Svi! Pa nitko ne propituje tuđe profile. Ljudi vjeruju onome što vide na *feedu*, Lana. Čim vidiš fotku nekog kako pije *macchiato* s pogledom na Eiffelov toranj, pomisliš 'wow, frajerica', a ne 'hej, možda je to Photoshop'. Sve je to trik, i ako nisi dio igre, ti si *out*.”

 kapiši (od tal. *capisci*) – razumiješ, shvaćaš; *epic* – izniman, vrhunski, nezapamćen; *whatever* – svejedno; *old school* – nešto tradicionalno, staromodno, klasično, ali visoke vrijednosti, kvalitetno i cijenjeno; *sis* (skraćeno od *sister*) – sestro; *pasoš* – putovnica; *it girl* – poželjna djevojka, uzor koji svi žele oponašati, često trendseterica, modna ikona izražena stila i karizme; *feed* – neprekidan niz objava koji se korisniku pojavljuje na nekoj društvenoj mreži; *macchiato* – kava s mlijekom

Fokus na tekst

1. Kojim se funkcionalnim jezičnim stilom Ivan koristi? Kako to doprinosi autentičnosti ulomka?
2. Zašto, prema Ivanovu mišljenju, ljudi vjeruju u iluzije društvenih mreža?
3. Kakva su tvoja iskustva s društvenim mrežama? Koliko vjeruješ u to da prikazuju realnu sliku ljudi i svijeta? Obrazloži svoje odgovore.
4. Što znači „Ako nisi dio igre, ti si *out*” u kontekstu Lanina života? Tko odlučuje koja je mlada osoba *in*, a koja *out*? Kako na tu odluku utječu društvene mreže?

Ivana upoznaje mladića Frana. Među njima se vrlo brzo pale prve iskre simpatija. Nesigurna u svoju prošlost i potencijal da ga osvoji, Lana mu odlučuje „prodati” poboljšanu verziju sebe. Izmišlja priču o svojemu podrijetlu i shvaća da je to samo prva laž u nizu.

Bi li ti bilo ok da znaš istinu?

Jedna laž vuče drugu. Tako me mama učila. Tako su pravila postavljena. A ja sam ih kršila. Uporno sam izgovarala jednu za drugom. Ne znam, pojma nemam zašto sam to rekla. Možda zato što sam se sramila svoga kvarta. Možda zato što blistava djevojka kakvom sam se prikazivala zaslužuje živjeti u najboljoj gradskoj četvrti? Možda zato... Jer sam jadnica, kukavica, glupača? Možda zato jer nisam imala snage reći – čuj, stari, misliš da ti se stvarno nešto planira sa mnom? Ok, vratimo se godinama unatrag... Imaš običaj čitati crnu kroniku? Bi li ti bilo ok da ti je djevojka žrtva pomahnitalog ubojice, vlastitog oca, koji je ubio njezinu majku i sestru? Pa su je posvojili neki fini ljudi, koji opet vjerojatno nisu dovoljno fini, bogati i fancy po kriterijima današnjeg društva... Ta tvoja cura negdje ima brata od kojeg su je razdvojili. Njezin najbolji prijatelj dotjerao ju je da slični nečemu, inače je ružno pače. E, da, odličan je poligon za zlostavljanje kad se na nju nabruse popularne školske kučkice, povremeno je depresivna i sklona rezanju, otac joj je neizlječivo bolestan. Jesi za drugi izlazak s njom? Sve to stoji – ali da sam toliki idiot da ću prešutjeti baš sve i fejkati lažni život, to nisam očekivala ni od same sebe.

Ivan se uhvatio za glavu, podigao obrve, kao da nije siguran je li dobro čuo.

„Čekaj, stvarno si mu rekla da živiš na Tuškancu? Stvarno? Jesi ti... Normalna?”

„Ne znam! Ne znam što mi je bilo!” glas mi je podrhtavao. „Ali moraš me shvatiti... Nisam imala izbora... Samo sam htjela na trenutak biti netko drugi.”

 fancy – otmjeno, luksuzno, glamurozno

Fokus na tekst

1. Iznenađuje li te Ivanova reakcija na Lanino lažno predstavljanje Franu? Može li se ona, u kontekstu prethodnoga ulomka, smatrati licemjernom? Obrazloži svoje odgovore.
2. Što Lana navodi kao razloge svoje laži?
3. Slažeš li se s tim da je istina ponekad najteža odluka? Objasni.
4. Sjeti se situacija u kojima bi se ugodnije osjećao/osjećala da nisi morao/morala reći neku istinu o sebi. Kako si se snašao/snašla u toj situaciji?
5. Pretpostavi kako bi Fran reagirao da mu je Lana sasvim iskreno rekla sve pojedinosti o sebi, kao u ovome ulomku.
6. Izdvoji iz teksta barem dvije riječi koje su karakteristične za govor mladih.

► Pročitaj dio članka o utjecaju društvenih mreža na samopouzdanje pa odgovori na pitanja.

Utjecaj korištenja društvenih mreža na samopouzdanje

Postoje mnoga istraživanja koja dokazuju da društvene mreže imaju velik utjecaj na samopouzdanje njihovih korisnika. **Samopouzdanje** bi se, najjednostavnije rečeno, moglo opisati kao osjećaji pojedinca prema samom sebi. Drugim riječima, samopouzdanje je najbolji pokazatelj koliko se samima sebi sviđamo. **Aktivno** se **korištenje** društvenih mreža veže uz bolje društvene odnose i više samopouzdanje, a **pasivno** uz uspoređivanje s drugima i niže samopouzdanje. Razlog je tomu što uz aktivno korištenje društvenih mreža, u kojem mi sami komentiramo i lajkamo objave drugih, dobivamo nazad

jednaku interakciju. Istraživanja su pokazala da pozitivni komentari i broj lajkova na objavama pozitivno utječu na naše samopouzdanje.

S druge strane, **uspoređivanje s drugima** na društvenim mrežama štetno je za samopouzdanje. Primjerice, rijetko ćemo na Instagram profilu neke osobe naći fotografiju koja ne portretira pozitivne aspekte njenog života, izgleda ili pojedine situacije. Svi mi želimo izgledati najbolje i djelovati sretno na društvenim mrežama, ali problem je kada se u tome pretjera. Ishod pretjeranosti jest da se mi ne uspoređujemo sa stvarnom osobom i stvarnim prikazom njenog života, već sa savršenim.

Budući da smo zbog raznih prikaza **savršenstva** potpomognutog raznim programima za uređivanje fotografija nesigurni oko svog izgleda, najčešće smo skloni manipulirati fotografijama koje objavljujemo tako da i mi sami usklađujemo svoje tijelo s idealima ljepote. Rezultat konstantnih preinaka na fotografijama u svrhu dočaravanja savršenosti jest **snižavanje samopouzdanja**. Kontinuirano skrivanje vlastitih nesavršenosti prilikom objavljivanja sadržaja rezultira negativnim stavovima prema tim nesavršenostima.

Samopouzdanje je krhak pojam ako u njega ne ulažemo trud. U slučaju da nam sav sadržaj društvenih mreža čine prikazi savršenih života i izgleda drugih ljudi, mogli bismo nesvjesno loše utjecati na svoje samopouzdanje.

(Izvor: <https://www.psihelp.hr/articles/30>)

Fokus na tekst

1. Kako društvene mreže mogu pozitivno, a kako negativno, utjecati na samopouzdanje? Smatraš li da je u tvojoj okolini izraženiji njihov pozitivan ili negativan utjecaj? Obrazloži.
2. Jesi li se ikada našao/našla u situaciji da uljepšavaš svoje fotografije, ističeš samo lijepe događaje i brojiš lajkove? Smatraš li da se uljepšavanjem vlastite slike iskrivljuje stvarnost? Objasni.
3. Koliko vjeruješ u prikaze savršenih života influencersa na društvenim mrežama? Objasni kako oni djeluju na tebe.

Bildungsroman

Roman *Dvostruka igra – lažni profil* autorice Rosie Kugli mogao bi se odrediti kao **Bildungsroman** – roman o gradnji karaktera i roman o odrastanju. Iva/Lana, djevojka koju je obilježila obiteljska tragedija i nesretno djetinjstvo, samo se želi uklopiti u novi život. Ali uklapanje u društva koja su ponekad snažno moralno iskvarena izrazito je teško. Na tom je putu postajanja popularnijim, dražim, boljim – ponekad potrebno izgubiti sebe. Rosie Kugli i u ovom djelu nedvojbeno ističe da je gubitak vlastitoga *ja* previsoka cijena. Ona se ne izruguje s potrebom mladih da budu voljeni i prihvaćeni, ali upozorava na izrazito štetan učinak igre lažnoga savršenstva na naše mentalno zdravlje i međuljudske odnose.

Istražuj, surađuj, stvaraj

- Napravi razredno istraživanje o utjecaju društvenih mreža na svoju generaciju. Uz pomoć kratkih anketa otkrij kojim se sve društvenim mrežama koriste tvoji razredni kolege, koliko vremena provode na njima te koliko im je važna slika o sebi koju putem društvenih mreža šalju u javnost.

- Osmisli dijalog zaljubljene Lane i Frana u kojemu mu Lana odmah priznaje sve šokantne činjenice iz svojega života. Napiši scenarij Franove reakcije i komentiraj zašto si se odlučio/odlučila na takav rasplet.
- Razvij razrednu raspravu o upozoravajućoj izjavi dr. med. Ivane Portolan Pajić iz predgovora ovoj knjizi: „Filteri i lajkovi postali su standardi prema kojima se mjeri vrijednost pojedinca.”
- Napiši kratak vezani tekst naslova *Fejk je novi „real”* i osvrni se na izazove svoje stvarnosti u vremenu sve veće moći društvenih mreža.

Smjernice za čitanje djela u cijelosti

I. Doživljaj

- Iznesi svoj doživljaj romana.
- Koliko su teme lažnoga predstavljanja i utjecaja društvenih mreža aktualne u tvojemu društvu?

II. Radnja romana

Prati kako se od početka razvija radnja:

- Nacrtaj pripovjednu crtu u svoju bilježnicu i na njoj zabilježi najvažnije događaje u romanu.
 - Poveži autoričine naslove poglavlja s dijelovima radnje
 - a) *Madeleine kolačić*
 - b) *Tajne*
 - c) *Total makeover*
 - d) *Ljubav na prvi pogled*
 - e) *Raspad*
 - f) *Hrvoje*
- ___ Lanina preobrazba u „bolju sebe”
 ___ Lanino upoznavanje Frana
 ___ Lanina želja za odlaskom s ovoga svijeta
 ___ potresno sjećanje na nasilje u ranome djetinjstvu
 ___ Lanino ujedinjenje s bratom
 ___ Lanin problem sa samoozljeđivanjem

III. Likovi

- Ispiši glavne i sporedne likove iz romana.
- Objasni Lanin odnos s biološkim i „novim” roditeljima.
- Pored svakoga lika napiši jednu njegovu osobinu i potkrijepi je citatom iz djela.

IV. Teme romana

- a) *okolina i odgoj*
- Kako okolina utječe na odgoj djeteta? Odgovor potkrijepi konkretnim primjerima.

- Jesu li djeca koja su imala teško djetinjstvo zaklinala u odnosu na druge? Kakvu sliku o sebi, prema primjeru protagonistice Ive/Lane, stvaraju tijekom odrastanja?

b) utjecaj društvenih mreža

- Koliko su društvene mreže važne za nečije prihvaćanje u društvu? Kako utječu na njegov društveni status? Obrazloži svoje odgovore.
- Kako društvene mreže mogu skrenuti u područje nasilja i manipulacije? Objasni na Ivinu/Laninu primjeru.
- Kakvu sliku o sebi stvara osoba koja se ne uklapa u željene kriterije nametnute društvenim mrežama? Argumentiraj svoju tvrdnju.

c) ljubav

- Koje se vrste ljubavi spominju u romanu? Pronađi jedan primjer za svaku od njih.
- Dokaži da je Iva/Lana u stalnoj potrazi za ljubavlju zbog nedostatka ljubavi u ranome djetinjstvu. Objasni kakvim je sve rješenjima pribjegavala da bi bila voljena.

V. Stilska obilježja djela

- Izdvoji jedan primjer:
 - a) usporedbe
 - b) mrežnoga žargona
 - c) reportažnoga stila (intervju, izjave)
 - d) metafore

VI. Žanrovsko određenje

- Objasni zašto je ovo djelo:
 - a) psihološki roman
 - b) *Bildungsroman*.

VII. Aktualizacija

- Koji se opasni trendovi suvremenoga društva, posebice među mladima, mogu uočiti u romanu?
- Iznesi nekoliko prijedloga i načina kako bi se takve pojavnosti mogle riješiti ili regulirati.

Priložna oznaka

Nakon objekta upoznat ćeš se s još jednim rečeničnim članom koji je u izravnoj vezi s predikatom, a izriče okolnosti u kojima se odvija radnja označena predikatom. Naime, uz predikat često imamo potrebu izreći i *priložiti* mu mjesto, vrijeme, način i druge okolnosti vršenja radnje, stoga se taj rečenični član naziva **priložna oznaka**.

Okolnosti u kojima se vrši radnja

► U nastavku slijede pitanja na koje odgovaraju različite vrste priložnih oznaka u primjerima rečenica iz polaznoga teksta *Putovanje života* na str. 47. Promotri ih i međusobno poveži.

S kim?	Kako?	S kojom posljedicom?	
	Nalazimo se u <u>Europi</u> .	Obilazile smo gradove <u>do iznemoglosti</u> .	
Unatoč čemu?	Otputovale smo <u>nakon mature</u> .	Putujemo <u>besplatno</u> .	Čime?
Kada?	Odlučila sam putovati <u>s Anom</u> .	Skakala sam <u>od sreće</u> .	
	Putovale smo <u>radi novih iskustava</u> .	Nećemo moći <u>previše uživati</u> .	Osim koga?
Gdje?	Obilazile smo gradove <u>unatoč vrućinama</u> .	Putujemo <u>vlakom</u> .	Zašto?
	<u>Uz dobro planiranje</u> putovanje je jednostavnije.	Svi su ušli <u>osim nas</u> .	
	Radi čega?	Pod kojim uvjetom?	Koliko?

Fokus na tekst

1. Koje si vrste priložnih oznaka odmah prepoznao/prepoznala?
2. U vezi s kojim si priložnim oznakama bio/bila u nedoumici?
3. Koju vrstu priložnih oznaka nisi uspio/uspjela odrediti?
4. Kojom su vrstom riječi izrečene priložne oznake u primjerima rečenica?
5. Možeš li imenovati pojedine vrste priložnih oznaka?

Priložna je oznaka rečenični dio kojim se izriču okolnosti vršenja predikatne radnje.

Mjesto u rečenici otvara joj **predikat**, stoga je priložna oznaka također dopuna **predikatu**.

Priložna oznaka izriče se **prilogom** (*Putujemo besplatno*.) te **besprijedložnim izrazom** (*Putujemo vlakom*.) ili **padežno-prijedložnim izrazom** (*Nalazimo se u Europi*.)

Označujemo je oznakom **PO**, a da bismo joj odredili vrstu, valja poznavati pitanja na koja odgovara.

PRILOŽNE OZNAKE MJESTA, VREMENA I NAČINA

Priložna oznaka mjesta

► Promotri rečenicu s početka udžbeničke jedinice i ponovi postupak određivanja priložne oznake mjesta.

(S = Mi) P gl. POM
Nalazimo se u Europi
 Gdje?

► Prisjeti se mjesnih priloga kao nepromjenjive vrste riječi te značenjā koja se njima mogu izreći (mjesto, cilj, smjer). Postavi odgovarajuća pitanja za priložne oznake u sljedećim rečenicama pa im pridruži jedno od triju značenja.

(S = Mi) P gl. POM P gl. POM P gl. POM
Bile smo u Madridu *Idemo u Madrid* *Prolazimo planinskim krajem*
 Gdje? Kamo? Kuda?
 ↓ ↓ ↓
 mjesto cilj smjer

Priložna oznaka mjesta označuje mjesto na kojemu se odvija radnja izrečena predikatom.

Odgovara na pitanja: **Gdje?, Kamo?, Kuda?, Otkuda?, Odakle?, Dokle?**

Označujemo je oznakom **POM**.

Priložna oznaka vremena

► Promotri rečenicu pa utvrdi izricanje okolnosti vremena.

S P gl. POV
Djevojke su otputovale nakon mature
 Kada?

Priložna oznaka vremena označuje vrijeme u koje se odvija radnja izrečena predikatom.

Odgovara na pitanja **Kada?, Otkada?, Dokada?**

Označujemo je oznakom **POV**.

Priložna oznaka načina

► Promotri rečenicu pa utvrdi izricanje okolnosti načina.

S P gl. PON
Djevojke putuju besplatno.
Kako?

Priložna oznaka načina označuje način na koji se odvija radnja izrečena predikatom. Odgovara na pitanje **Kako?**.

Označujemo je oznakom **PON**.

Vjerujemo da su ti prve tri priložne oznake (mjesta, vremena i načina) poznate iz osnovne škole. Te su tri priložne oznake ujedno i najčešće okolnosti koje izričemo u komunikaciji.

PRILOŽNE OZNAKE UZROKA, NAMJERE I POSLJEDICE

► Promotri sljedeće primjere pa zaključi kako se priložnim oznakama izriču okolnosti uzroka i namjere. Pokušaj svojim riječima protumačiti značenje navedenih priložnih oznaka.

VRSTA PRILOŽNE OZNAKE	OZNAKA	PITANJA	PRIMJER
priložna oznaka uzroka	POU	Zašto?, Zbog čega?	Skakala sam zbog sreće . Skakala sam od sreće .
priložna oznaka namjere	PO nam.	Radi čega?, S kojim ciljem?	Putovale smo radi novih iskustava .
priložna oznaka posljedice	PO poslj.	S kojom posljedicom?	Obilazile smo gradove do iznemoglosti .

► Kojim su skupovima riječi izrečene priložne oznake uzroka, namjere i posljedice?

PRILOŽNA OZNAKA UZROKA

Skakala sam zbog/od sreće.

- stanje sreće uzrokovalo je radnju skakanja (djevojka je skakala zato što je bila sretna)
- **prijedlog zbog/od + imenska riječ u genitivu**

PRILOŽNA OZNAKA NAMJERE

Putovale smo radi novih iskustava.

- djevojke su putovale s ciljem/namjerom da steknu nova iskustva
- **prijedlog radi + imenska riječ u genitivu**

PRILOŽNA OZNAKA POSLJEDICE

Obilazile smo gradove do iznemoglosti.

- djevojke su toliko dugo i napornim tempom obilazile gradove da je posljedica takve njihove aktivnosti iznemoglost, tj. velik umor i gubitak energije
- **prijedlog do + imenska riječ u genitivu**

Priložna oznaka namjere može se izreći i drugim skupovima riječi: *Došle smo po lijepo iskustvo., Štedim za putovanje.*

PRILOŽNE OZNAKE SREDSTVA I DRUŠTVA

► Promotri sljedeće primjere pa zaključi kako se priložnim oznakama izriču okolnosti sredstva i društva. Pokušaj svojim riječima protumačiti značenje navedenih priložnih oznaka.

VRSTA PRILOŽNE OZNAKE	OZNAKA	PITANJA	PRIMJER
priložna oznaka sredstva	POS	Čime?	Putujemo vlakom .
priložna oznaka društva	PO dr.	S kim?	Odlučila sam putovati s Anom .

► Kojom su vrstom riječi izrečene priložne oznake sredstva i društva u prethodnim primjerima? U kojemu su padežu te riječi?

Česte su pogreške u izricanju priložne oznake sredstva (*Čime?*) jer se ona izriče **instrumentalom bez prijedloga (vlakom)**, dok je za izricanje priložne oznake društva obavezan **instrumental s prijedlogom (s Anom)**. Naravno, pritom treba dodatno paziti na upotrebu oblika prijedloga s odnosno *sa*.

Prijedlog **s** povezuje se i glasi **sa** ispred riječi koje počinju suglasnicima **s, š, z, ž** (*sa sestrom, sa šogorom, sa Zvezdanom, sa ženom*), ispred **suglasničkih skupina koje imaju te suglasnike** (*sa psom, sa pšenicom*) te ispred zamjenice **mnom** (*sa mnom*).

OSTALE PRILOŽNE OZNAKE

► Promotri ostale priložne oznake pa analiziraj čime su izrečene te objasni njihovo značenje.

VRSTA PRILOŽNE OZNAKE	OZNAKA	PITANJA	PRIMJER
priložna oznaka količine	POK	Koliko? Koliko puta?	Nećemo moći previše uživati. Nekoliko puta pokušale smo ući u muzej.
priložna oznaka pogodbe	PO pog.	Pod kojim uvjetom?	Uz dobro planiranje putovanje je jednostavnije.
priložna oznaka dopuštanja	PO dop.	Unatoč/usprkos čemu?	Usprkos početnomu neslaganju uspješno smo izradile plan putovanja.
priložna oznaka izuzimanja	POI	Osim koga/čega?	Svi su ušli osim nas .

Priložna oznaka količine odgovara na pitanja *Koliko?*, *Koliko puta?* i izriče se **količinskim prilogom (malo, mnogo, previše, toliko i sl.)** te **količinskim prilogom i česticom puta (nekoliko puta, toliko puta, sto puta i sl.)**

Priložna oznaka pogodbe odgovara na pitanje *Pod kojim uvjetom?*, stoga označuje uvjet koji se treba ispuniti da bi se ostvarila radnja izrečena predikatom. Izriče se **prijedlogom uz i imenskom riječju u genitivu (uz planiranje)** ili **prijedlogom bez i imenskom riječju u genitivu** (npr. *Teško je živjeti bez prijatelja.*).

Film: *U plavetnilo* (Antoneta Alamat Kusijanović, 2017.)

Za zagrijavanje

- Nabroji neke načine na koje ljudi bježe od svojih problema.
- Može li se pobjeći od problema tako da se o njima šuti i da se ode na „savršeno ljetovanje”? Obrazloži.
- Što se događa s tajnama koje nosimo u sebi kada nas nitko ne razumije – postaju li one naša snaga ili nas vuku na dno? Zašto?

O filmu

Kratki igrani film *U plavetnilo* (2017.) redateljice Antonete Alamat Kusijanović (poznate po kasnijem svjetskom uspjehu filma *Murina*) dirljiva je i vizualno snažna drama o odrastanju koja se odvija na hrvatskome otoku.

Film je osvojio brojne nagrade (uključujući posebno priznanje na Berlinaleu i nagradu *Srce Sarajeva* za najbolji kratkometražni film), a bio je nominiran i za studentskoga *Oscara*.

(Iz filma *U plavetnilo*)

Plakat za film
U plavetnilo

Upute za gledanje filma

Prije no što započneš gledati film *U plavetnilo*, pročitaj sljedeće smjernice. One će ti pomoći da obratiš pozornost na važne aspekte filma i da se što bolje pripremiš za njegovu analizu. Film možeš pogledati na ovoj poveznici: bit.ly/film-u-plavetnilo.

- Obrati pozornost na razvoj glavnoga lika.
- Uoči koji se motiv (jedna radnja) tijekom filma ponavlja. Razmisli zašto se ponavlja.
- Kojim je filmskim izražajnim sredstvima prikazan glavni lik, a kako su prikazani sporedni likovi?

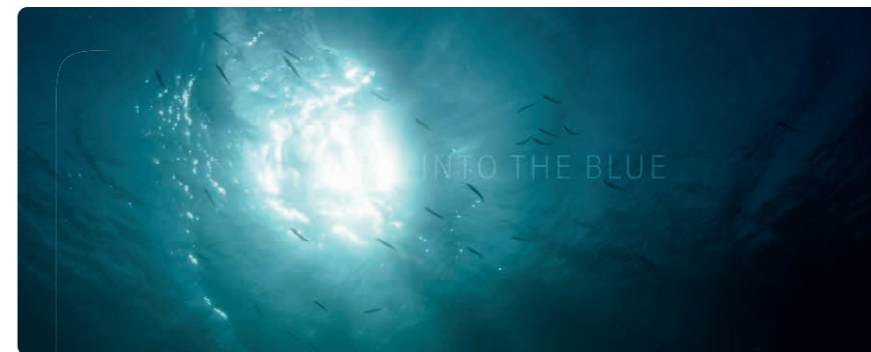
Poveznica na
film:

Doživljaj filma

Nakon što si pogledao/pogledala film, komentiraj ga s kolegama iz razrednoga odjela.

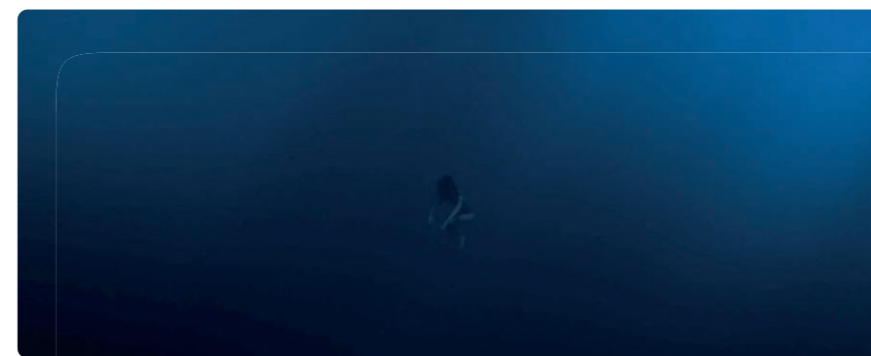
- Kako si se osjećao/osjećala tijekom gledanja filma? Kako je film djelovao na tebe? Obrazloži svoj dojam.
- Koliko ti se prikazano ljetovanje i odnosi među mladima čine stvarnima?
- Prepoznaješ li u filmu situacije iz vlastita okružja? Objasni.

(Iz filma *U plavetnilo*)

Analiza filma

1. Kako film počinje? Što vidimo, a što čujemo u prvoj sceni – do pojave naslova filma (slika iznad)?
2. Kamo Julija i njezina majka dolaze, od koga ili od čega bježe?
3. O čemu svećenik govori na misi? Objasni simboliku toga govora u kontekstu filma.
4. Koji su sukobi prisutni u filmu? Kako su prikazani?
5. U kojim scenama prevladava brži ritam, a u kojima spor?
6. Objasni što bi mogle predstavljati mračne dubine u koje glavna junakinja Julija uporno zaranja? Je li to povratak u nešto poznato ili bijeg od onoga što je čeka na kopnu?
7. Objasni posljednji kadar i kraj filma Julija koja tone u plavetnilo – slika dolje).
8. Koja je to vrsta kadra s obzirom na točku promatranja (objektivni, subjektivni, autorski kadar)? Objasni zašto.

(Iz filma *U plavetnilo*)

HRVATSKI JEZIK ZA ČETVEROGODIŠNJE STRUKOVNE ŠKOLE

Tragom teksta 2/4

Integrirani udžbenik za Hrvatski jezik u drugome razredu
četverogodišnjih strukovnih škola

Autorski tim: Ivan Janjić, Ivan Pavlović, Ilija Barišić, Magdalena Mrčela, Valentina Šinjori

Didaktička koncepcija i izvedbena polazišta udžbenika

Udžbenik je pisan tako da se izravno obraća učeniku i s njim komunicira u svakome svojem dijelu. **Interaktivan** je, što znači da učenika neprestano stavlja u **aktivnu ulogu** kako bi sam ili uz nastavnikovo vođenje došao do zaključaka, čime je veći naglasak stavljen na **induktivnu metodu**. Svaka jedinica **potpuno je metodički izvedena** – počinje motivacijom, nakon čega slijedi tekstni predložak (lingvometodički predložak ili književnoumjetnički tekst), zatim izlaganje i obrada teme te naposljetku sinteza, aktualizacija i zadatci za stvaralačko izražavanje.

Udžbenik je u cijelosti usmjeren na učenika te ga u koracima vodi u učenju i omogućuje mu jednostavno snalaženje. Utemeljen je na **komunikacijsko-funkcionalnome pristupu** poučavanju, stoga se prednost daje jeziku u uporabi u odnosu na teorijsko znanje o jeziku (metajezik), čime se postiže odmak od pukoga reproduktivnog znanja. Da bi se to ostvarilo, udžbenik je uronjen u učenikov suvremeni komunikacijski kontekst, pa se sadržaji poučavaju na njemu bliskim primjerima.

Poučavanje nastavnih sadržaja svih triju predmetnih područja utemeljeno je ponajprije na **načelu teksta** – tekst je uvijek polazište, bilo da je riječ o obradi novoga gradiva ili uvježbavanju i ponavljanju sadržaja (tekstovi različitih oblika i funkcionalnih stilova, književni tekstovi, neknjiževni tekstovi, medijski tekstovi, film itd.).

Svi su udžbenički sadržaji i metodički postupci u službi sustavnoga razvijanja učenikove **funkcionalne pismenosti, kritičkoga i kreativnoga mišljenja te svih jezičnih djelatnosti** (slušanja, čitanja, govorenja, pisanja), kao i razvijanja njegova senzibiliteta za pisanu i govorenu riječ te vlastiti jezični, kulturni i nacionalni identitet, a sve u skladu s predmetnim kurikulumom i zahtjevima strukovnoga obrazovanja.

Udžbenik je **integriran**, što znači da obuhvaća sadržaje svih triju predmetnih područja: *Jezika i komunikacije (A)*, *Književnosti i stvaralaštva (B)* i *Kulture i medija (C)*. Svaka je udžbenička jedinica kodirana bojom s obzirom na dominantni kurikulski ishod koji se u njoj obrađuje. Tri su varijacije u bojama:

- **zeleni** – označuje da dominantan ishod pripada predmetnom području A
- **žuti** – označuje da dominantan ishod pripada predmetnom području B
- **plavi** – označuje da dominantan ishod pripada predmetnom području C.

Udžbenik je izvrsno opremljen i sadržajima koji se tiču domene *Kultura i medija (C)* te se u njemu, među ostalim, nalaze **medijski tekstovi, projektni zadatci i filmski predlošci s cjelovitom metodičkom obradom**, stoga je ovo **jedini udžbenik na tržištu** koji sustavno (od 1. do 4. razreda) njeguje i razvija **filmsku pismenost** učenika.

1. Teška vremena, prijatelju moj

2. Kakvo je remek-djelo čovjek!

Udžbenik **Tragom teksta 2/4** sastoji se od četiriju tematskih cjelina:

3. Raskoš prolaznosti

4. Razum i red

Sadržaj udžbenika Tragom teksta 2/4:

Prva tema:

Teška vremena, prijatelju moj

- Razmisli još jednom, udahni duboko!
- Suzanne Collins, *Igre gladi*
- Vrednote govorenoga jezika
- Javni govor
- Trebam li igrati prema pravilima? (Pravila i propisi)
- Film: *Nisam robot* (Victoria Warmerdam, 2023.)
- Medijski krajolik
Projekt: *Moj medijski krajolik*
- Sintagma (spoj riječi)

Druga tema:

Kakvo je remek-djelo čovjek!

- Renesansa (uvod)
- Napravite mjesta čovjeku! (Uvod u renesansu)
- „Ova lipost uzorita“... Gospođa ili slika? (Hrvatski petrarkisti)
- Hanibal Lucić, *Jur nijedna na svijet vila*
- Što je smiješno?! (I kakve to veze ima s renesansom?)
- Marin Držić, *Dundo Maroje*
- Marin Držić, *Novela od Stanca*
- Tahir Mujičić, Boris Senker, Nino Škrabe, *Novela od stranca*
- Film: *Mucica* (Aldo Tardozzi, 2012.)
- Uputa
- Velikani renesanse: Marko Marulić, *Judita*
- Miro Gavran, *Judita*
- „Ništa ljudsko nije mi strano“ (William Shakespeare, Miguel de Cervantes, François Rabelais)
- Velikani renesanse: William Shakespeare, *Hamlet*
- A što s Ofelijom? (Lik Ofelije u Shakespeareovu *Hamletu* i suvremenoj popularnoj kulturi)
- Predrenesansna i renesansna književnost (sinteza)
- Predikat i subjekt
- Objekt
- Priložna oznaka
- Atribut i apozicija
- Funkcionalna svojstva sintagmi
- Rečenica iskaz

Treća tema:

Raskoš prolaznosti

- Barok (uvod)
- Kamo si krenuo, čovječe? (Uvod u barok)
- Sinonimija i antonimija
- Hiperonimija i hiponimija; homonimija
- Pedro Calderón de la Barca, *Život je san*
- Sažimanje kao strategija čitanja
- Kako napisati školski sažetak?
- Ivan Gundulić, *Suze sina razmetnoga*
- „Navik on živi ki zgine pošteno“ (Hrvatski barokni književni krugovi)
- Ivan Gundulić, *Dubravka*
- Barok (sinteza)
- Film: *Brod u boci* (Karlo Gagulić, 2020.)
- Područna raslojenost leksika
- Vremenska raslojenost leksika
- Sara Kopeczky, *Najtužnije stvari*; Sven Adam Ewin, *Slikar čudnog imena*
- Medijski tekst na dijalektu: *Slatka – kot lovranske črešnji na zajike*
- Projekt: *Moj jezični krajolik*
- Tablični životopis
- Kako napisati školski esej?

Četvrta tema:

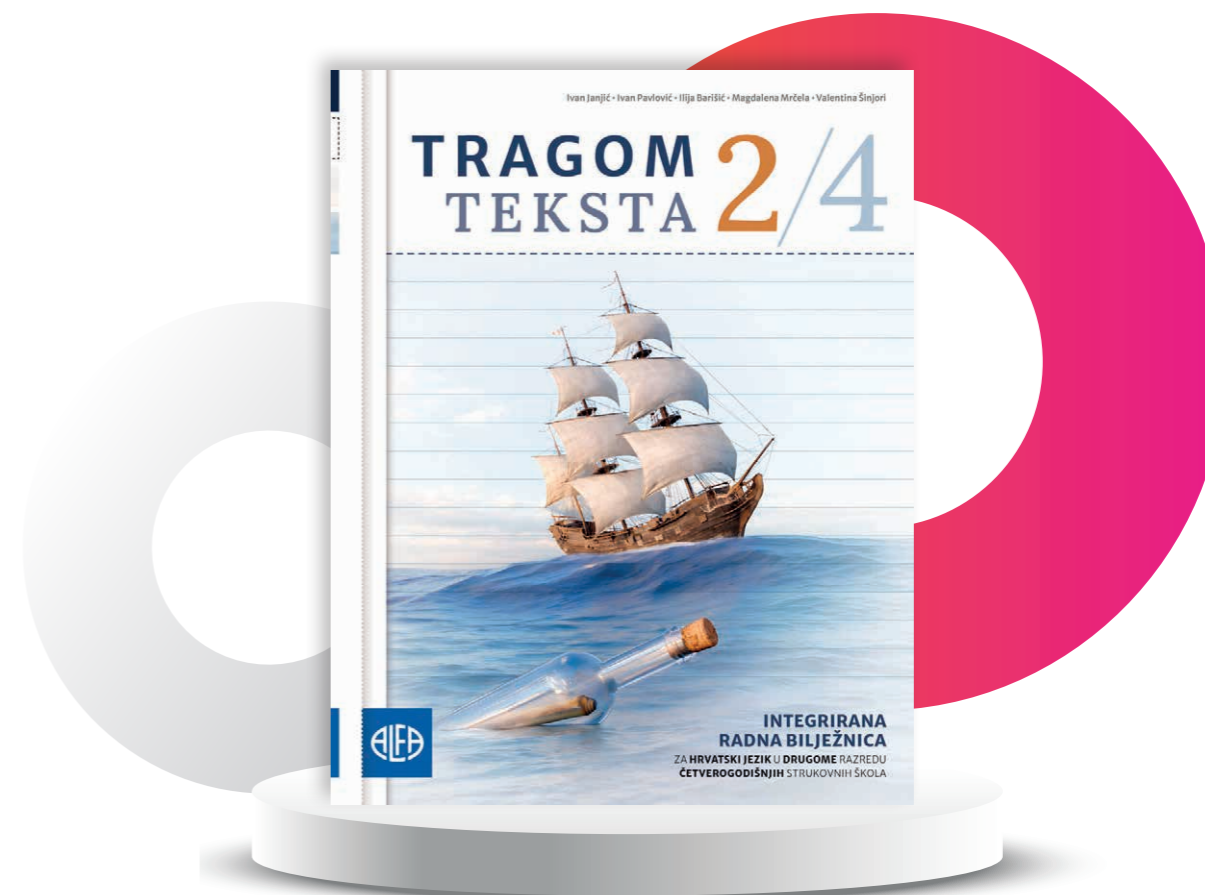
Razum i red

- Klasicizam i prosvjetiteljstvo (uvod)
- Oslonimo se na razum (Uvod u klasicizam i prosvjetiteljstvo)
- Jean Racine, *Fedra*
- Tko je tu komu vuk? (Klasicistička bajka i basna)
- Voltaire, *Candide* ili *Optimizam*
- Hrvatska prosvjetiteljska književnost
- Klasicizam i prosvjetiteljstvo (sinteza)
- Film: *Božje dijete* (Hanna Rosén, 2021.)
- Jasminka Tihi-Stepanić, *Gdje je Beata?*
- Gea Vlahović, *Odgov potomaka* (medijski tekst)
- Red riječi u rečenici
- Rečenice prema sastavu
- Nezavisnosložene rečenice
- Zavisnosložene rečenice I (Predikatna, subjektna, objektna i atributna rečenica)
- Zavisnosložene rečenice II (Priložne rečenice)
- Višestruko složena rečenica
- Rečenica (sinteza)
- Poslovni razgovor
- Hrvatski jezik od 16. do 18. stoljeća

Tragom teksta 2/4

Integrirana radna bilježnica za Hrvatski jezik u drugome razredu četverogodišnjih strukovnih škola

Autorski tim: Ivan Janjić, Ivan Pavlović, Ilija Barišić, Magdalena Mrčela, Valentina Šinjori

Didaktička koncepcija i izvedbena polazišta radne bilježnice

Radna je bilježnica **integrirana** i komplementarna istoimenomu udžbeniku. Njezina se višefunktionalnost ogleda u koncepciji koja je čini pogodnom ne samo za sate uvježbavanja i ponavljanje nego i za sate obrade novoga gradiva, čime se funkcionalno uključuje u nastavni proces.

Sustavno je usmjerena na razvijanje i jačanje **slušanja, čitanja, govorenja i pisanja**, a obiluje zadacima za **čitanje s razumijevanjem**,

zadacima i metodama iz **metodike stranoga jezika**, tipičnim zadacima za ovladavanje **gramatičkom i pravopisnom normom** hrvatskoga standardnog jezika, zadacima za **usustavljivanje gradiva** (priprema za pismene provjere znanja) te zadacima oblikovanim po uzoru na zadatke na **državnoj maturi**.

Radna bilježnica *Tragom teksta 2/4* popraćena je i **rješenjima**.

Metodička podrška uz udžbenik Tragom teksta 2/4

Metodička podrška dostupna je na nastavničkoj platformi Alfa Kabinet (kabinet.alfa.hr) i redovito se dopunjava novim sadržajima. Svi korisnici udžbenika imaju neograničen pristup materijalima, a to su:

- GIK
- izvedbeni plan i program rada
- pripreme za svaki nastavni sat (105 sati) – sve pripreme sadržavaju pomno razrađenu artikulaciju nastavnoga sata, a uz to su osobito bogate prilogima kao što su listići za vježbu, evaluacijski listići i rubrike za **formativno vrednovanje** (vrednovanje kao učenje, vrednovanje za učenje), od čega posebno ističemo **diferencijaciju aktivnosti** na trima razinama: *visokomotivirani učenici, učenici s teškoćama* i *inojezični učenici*; također se u pojedinim pripremama kao prilog donose i **rješenja udžbeničkih zadataka / odgovori na udžbenička pitanja** – time smo nastavnicima željeli što više olakšati razumijevanje koncepcije udžbenika te konkretnih udžbeničkih jedinica (osobito u području filma, gdje smo uvidjeli da je nužna veća podrška, no isto tako u pismenome izražavanju, interpretaciji poetskih, proznih i dramskih tekstova i sl.).
- kriteriji, načini i postupci vrednovanja – detaljno razrađeni, od glavnoga kurikulskog ishoda do razrade ishoda i razina njihove usvojenosti
- analitičke rubrike (opisnici) za vrednovanje pismenih učeničkih uradaka
- formativno vrednovanje (prijedlozi)
- projekti – popis i opis učeničkih projekata detaljno razrađenih i popraćenih prijedlogom vrednovanja (pogodno za sumativno vrednovanje u domeni *Kultura i mediji*)
- nastavni listići
- nastavni listići za učenike s teškoćama (prilagodba sadržaja) – posebna rubrika na Kabinetu u kojoj se nalaze nastavni listići koji su sinteza tumačenja i uvježbavanja gradiva, oblikovani su posebnim fontom za teškoće čitanja, a svaki je priređen u dvjema inačicama: s bijelom pozadinom (namijenjeni ispisu) te s krem-pozadinom i kombinacijom plave boje (npr. ključni pojmovi, definicije), a namijenjeni su elektroničkomu radu (čitanju sa zaslona)
- prijedlozi ispitā znanja s rješenjima i prijedlogom vrednovanja – svi su ispiti znanja standardizirani (tip pitanja, bodovanje, težina, ometači i sl.), a dolaze u trima inačicama: skupine A, B i C (A, B – redoviti program, C – učenici s teškoćama)
- rješenja zadataka iz radne bilježnice.

Pogledaj na
Kabinetu!

Digitalni udžbenik na mozaBooku

Uz svaki tiskani udžbenik korisnik dobiva i licenciju za digitalni udžbenik. Digitalni udžbenik vrijedi godinu dana, vezan je za vaš mozaWeb korisnički račun, a po isteku licencije može se reaktivirati.

Digitalni udžbenik dostupan je na svim uređajima i platformama: putem mozaWeb mrežne stranice u bilo kojemu mrežnom pregledniku, u mozaBook softveru za Windows (komercijalna licencija) te u besplatnoj mozaBook aplikaciji za mobilne uređaje (iOS i Android). Svi korisnici mogu besplatno instalirati mozaBook na mobitel ili tablet te preuzeti udžbenik za korištenje bez internetske veze.

Licenciju će aktivirati vaš promotor.

Digitalni udžbenik obogaćen je sljedećim **digitalnim obrazovnim sadržajima**:

- dodatnim tekstovima
- početnim procjenama znanja (formativno vrednovanje – samovrednovanje)
- analitičkim i holističkim rubrikama (formativno vrednovanje)
- zadacima za ponavljanje, uvježbavanje i usustavljivanje gradiva
- kvizovima
- projektnim zadacima
- digitalnim lekcijama
- videozapisima
- 3D modelima
- prezentacijama
- plakatima
- **zvučnim zapisima (više od 160 zvučnih zapisa udžbeničkih tekstova koje čitaju profesionalni glumci i spikeri).**

Kako uvjeriti publiku?

Što misliš, zašto se retorika definira kao umijeće uvjeravanja? Bi li se isto značenje postiglo i upotrebom riječi način (način uvjeravanja)? Objasni.

U komunikacijskome trokutu najvažniji je element **publika**. Govornik, naime, mora ponajprije voditi računa o publici kojoj se obraća (sob, spol, uvjerenja, stavovi, vrijednosti itd.) kako bi joj prilagodio svoj govor, odredio odgovarajući cilj (namjenu) svojega govora te odabirao najbolji način da publiku uvjeri u tvrdnje i stavove koje svojim govorom zastupa.

Govornik (PORUKA) → PUBLIKA

Govornik (ETOS – stručnost, pouzdanost, etičnost) → PUBLIKA (PATOS – emocije, utušivanje)

Publiku se može uvjeravati trima načinima: **vjerodostojnošću (kredibilitetom)** govornika, **razumskim vezama** i **argumentima** te **djelovanjem na emocije** publike.

Učena komedija (commedia erudita) razvila se oslanjajući se na tradiciju klasičnih rimskih komedija, posebno najznamenitijih autora – Plauta i Terencija. Složen zaplet, motiviran često ljubavnim zavrzlamama, tijekom pet činova razigrano vode tipični likovi uronjeni u renesansnu svakodnevicu i nadahnuti duhom renesanse – zaljubljeni mladići, šarti otac, lukavi sluga, hvalisavi vojnici itd. Njihovi su autori obrazovani poznavatelji antičkih uzora – poštuje se Aristotelovo jedinstvo mjesta, vremena i radnje te sadržavaju prolog, a napisane su narodnim jezikom.

Komedija umijeća (commedia dell'arte, pučka komedija) razvila se tijekom 16. stoljeća u Italiji i temeljila se na umijeću improvizacije – za razliku od učene komedije glumci nisu imali unaprijed napisan tekst, već su svojim vještinom odlično prizore i dijaloge prilagođavajući se publici i trenutnim okolnostima, uz postojeći kostur radnje. Likovi su bili tipizirani, s prepoznatljivim karakterističnim maskama, uz unaprijed poznate temeljne osobine. Uvježbani tzv. lozjevi, glumci su mogli ubaciti u bilo kojemu trenutku kako bi dodatno a Najpoznatiji lik, duša svake predstave, bio je Harlekin (Arlecchino), a zanimljivu razliku od ostalih dramskih predstava u renesansi, u kojima su glumiti smjeli iski u njoj od početka nastupale žene. *Commedia dell'arte* izrazito je utjecala na lik i na suvremene komedije, posebice na one koje se temelje na likovnim tipu humoru i govorima, naglašenim gestama, karikaturama, verbalnim dosjetkama

Učena komedija (commedia erudita) razvila se oslanjajući se na tradiciju klasičnih rimskih komedija, posebno najznamenitijih autora – Plauta i Terencija. Složen zaplet, motiviran često ljubavnim zavrzlamama, tijekom pet činova razigrano vode tipični likovi uronjeni u renesansnu svakodnevicu i nadahnuti duhom renesanse – zaljubljeni mladići, šarti otac, lukavi sluga, hvalisavi vojnici itd. Njihovi su autori obrazovani poznavatelji antičkih uzora – poštuje se Aristotelovo jedinstvo mjesta, vremena i radnje te sadržavaju prolog, a napisane su narodnim jezikom.

Komedija umijeća (commedia dell'arte, pučka komedija) razvila se tijekom 16. stoljeća u Italiji i temeljila se na umijeću improvizacije – za razliku od učene komedije glumci nisu imali unaprijed napisan tekst, već su svojim vještinom odlično prizore i dijaloge prilagođavajući se publici i trenutnim okolnostima, uz postojeći kostur radnje. Likovi su bili tipizirani, s prepoznatljivim karakterističnim maskama, uz unaprijed poznate temeljne osobine. Uvježbani tzv. lozjevi, glumci su mogli ubaciti u bilo kojemu trenutku kako bi dodatno a Najpoznatiji lik, duša svake predstave, bio je Harlekin (Arlecchino), a zanimljivu razliku od ostalih dramskih predstava u renesansi, u kojima su glumiti smjeli iski u njoj od početka nastupale žene. *Commedia dell'arte* izrazito je utjecala na lik i na suvremene komedije, posebice na one koje se temelje na likovnim tipu humoru i govorima, naglašenim gestama, karikaturama, verbalnim dosjetkama

Primjer školskoga esaja s objašnjenjima

Pročitaj i tumači primjer školskoga esaja napisana prema prethodnoj pripremi.

Ogledni esaj

Na kojim se suprotnostima temelji radnja *Novela od Stanca*?

Marin Držić dubrovački je komediograf iz 16. stoljeća, najvažniji predstavnik hrvatske renesanse. Svoje rane pjesme napisao je u petrarkističkom duhu, no najvažniji dio njegova opusa čine pastirske igre („Tirena“, „Verera i Adon“, „Grčula“) i komedije („Dundo Maroje“, „Škarp“). Boraveći tijekom svojega života u Sieni, dobro se upoznao s talijanskom renesansnom komedijografijom, pa prije pod utjecajem tzv. erudite, plautovske komedije, prilagodio je talijanskim autentičnim si-tuacijama, događajima i ljudima iz svakodnevnoga života Dubrovnika. „Novela od Stanca“, napisana za javno svadbu, njegova je najkraća ko-medija, jednočinka, jedina koja je pisana u stilu, i to u dvostrukom rimo-vanom dvanaestercu, tipičnome stilu hrvatske renesansne književno-sti. Njome se zaplet temelji na „zavjeti“, odnosno podjeli koja su obični dubrovački mladići prihvatili pripremom seljaka Stanca u dubrovačko-ga zaleđa, a u njoj je Držić upotrijebio svoje omiljeno stilsko sredstvo: antiteza. Naime, radnja komedije temelji se na suprotstavljenim pojmo-vima mladost – starost i urbano – ruralno.

„Novela od Stanca“ prema književnome je obliku farsi, koja podra-zumijeva grub, povremeno i vulgarn humor („Kučko zla, bi li ti sam držati star nogli mladi?“) u kojoj se suprotstavlja svijet obijesne mladosti želje zabave i naivne, prosodoludne starosti. U karakterističnome rene-sansnom razigranom, bedonističkom ozračju, potenciranome time što je dubu karnevala, vrijeme kada se ljudi raspuštaju, mladi se Dubrovčani, predvođeni glavnim organizatorom i glavnim izvištajem „novele“ Dživom Pešicom, lako nasamariti staroga, naivnoga seljaka Stanca, tek priprijetilo u Dubrovnik, uvjrtivši ga da je mogao da se i on pomladi. Antiteza mladost – starost dominira čitrim djelom, primjerice, na po-četku djela mladići smijavaju svoje stare očeve koji su zabavili da su i oni bili mladi, pa se tako u polaznome tekstu nekoliko puta spominje ta antiteza („gdje je ona hubava mladica a ja star“). U polaznome tekstu Dživo uvjerava Stanca da je i on bio star, ali se čudemo, uz pomoć vila, pomladilo pa, da bi pridobio Stanca, izmislil priču kako je tu njegovu pre-obrazu njegovu žena teškako osjetila jer kad se šaljtu da ga više ne pre-poznaje, on ja je „nalanda“, tj. istakao. Stanac se prijače svoje mladosti žaleći za vremenima kada je i on „s vilama tanače izvodio“ i u svojoj se naivnosti ponadao da bi sve to mogao ponovno proizvesti, osobito zbog svoje mlade žene: „Što bi Miona dala, domaći mo'a mlila!“

Istražuj, surađuj, stvaraj

- Koliko je sloboda govora važna za postojanje komedije? Komentiraj zbog čega su k na meti totalitarnih režima i zašto su neke sale zabranjene.
- Ispričaj „foru“ (dosjetku, zgodnu smicalicu) koja je tebi duhovita ili smisliti s kol odjelu štos pa ga predstavi u razredu. Obrati pozornost na sve što doprinosi uspjelosti štos – analiziraj način prenošenja poruke, okolnosti, kontekst, komunikacijski kanal, izvedbu i dr. Komentiraj odakle crpiti inspiraciju i za kojim ste vrstom humora posjegnuli za postojanje smiješnoga.
- Pogledaj epizodu humoristične serije ili humoristične televizijske emisije u kojoj je montiran umjetni smijeh. Objasni djeluje li šala s umjetnim smijehom uspješnije ili nametnuto.

Slijedi prikaz udžbeničkih jedinica:

Tragom teksta 2/4

- Suzanne Collins, *Igre gladi*
- Vrednote govorenoga jezika

- Film: *Brod u boci*
- Projekt: *Jezični krajolik*

1. TEŠKA VREMENA, PRIJATELJU MOJ

SUZANNE COLLINS, IGRE GLADI

Suzanne Collins, *Igre gladi*

Za zagrijavanje

- Jesi li ikada pratio/pratila *reality show* ili emisiju koja uključuje koncept opstanka posljednjega kandidata – pobjednika? Ako jesi, što misliš o takvim emisijama? Ako nisi, obrazloži zašto ne gledaš takve emisije.
- Zašto gledatelji ponekad prate emisije koje prikazuju neprimjeren ili neugodan sadržaj poput nasilja, ozljeda ili ponižavanja kandidata? Razgovarajte o tome u razrednome odjelu.

Reality show vrsta je televizijske emisije koja najčešće prati život običnih ljudi i većinom je natjecateljskoga karaktera. Jedna je od najpopularnijih vrsta *realityja* eliminacijski *reality* u kojemu se protagonisti natječu jedni protiv drugih i pokušavaju eliminirati suparnike.

Igre gladi suvremena je uspješnica (bestseller) autorice Suzanne Collins. Trilogija tematizira borbu tinejdžerice Katniss Everdeen protiv nametnutoga koncepta *Igara gladi*, jeziva reality showa u kojemu se po dvoje kandidata iz svakoga od 12 okruga američke države Panem bori do smrti sve dok ne ostane samo jedan pobjednik. On osvaja životnu zalihu namirnica za svoju obitelj, što je u distopijskome svijetu gladi, neimaštine i straha najveća moguća nagrada. Kapitol, bogati i tehnološki napredni metropolis unutar Panema, tako podsjeća stanovnike siromašnih okruga na žrtvu koju svake godine moraju podnositi zbog davnoga ustanka protiv svojih bogatih gospodara.

trilogija – skup triju povezanih umjetničkih djela

metropolis – velik grad, središte države
ustanak – oružana borba protiv državne vlasti

Žetva i žrtva

U prvome se ulomku čitatelj/čitateljica upoznaje s likovima iz dijela Okruga 12 koji se naziva *Ležište* – s Katniss i njezinim prijateljem Galeom. Pripovjedačica Katniss opisuje *Žetvu*, jeziv način „prikupljanja” sudionika *Igara gladi*.

Ljudi se tiho pomiču u koloni i upisuju se. *Žetva* je dobra prilika za Kapitol da evidentira stanovništvo. Svi u dobi od dvanaest do osamnaest godina odvajaju se u skupine okružene konopcima, razgraničene po dobi – najstariji naprijed, mlađi, poput Prim, prema natrag. Članovi obitelji s vanjske su se strane poređali uz konopce držeći se čvrsto za ruke. No ima i drugih, kojima nitko koga vole nije u opasnosti, ili onih

(Prizor iz filma *Igre gladi*)

koje više nije briga; šalju se među gomilom, skupljajući oklade na dvoje djece čija će imena biti izvučena. Kladiti se može na njihovu dob, hoće li biti s *Ležišta* ili pripadati trgovačkom staležu, hoće li se slomiti i briznuti u plač. Većina ljudi odbija ponude tih nitkova, no pažljivo, vrlo pažljivo. Jer, oni znaju biti i doušnici, a tko nije bar jednom prekršio zakon? Svakog dana mogu biti ustrijeljena zbog lova, ali štiti me apetit onih na vlasti. Ne mogu svi računati na to.

Kako bilo, Gale i ja se slažemo da bismo između smrti od gladi i metka u glavu uvijek izabrali metak jer bi smrt bila mnogo brža.

Prostor je sve tješnji i, kako ljudi pristižu, postaje klaustrofobičan. Trg je prilično velik, ali ne dovoljno da primi svih osam tisuća stanovnika Okruga 12. Oni koji dolaze kasnije, upućuju se u okolne ulice, gdje događaj mogu gledati na ekranima jer ga prenosi državna televizija.

Stojim u skupini šesnaestogodišnjaka iz *Ležišta*. Pozdravljamo se kratkim kimanjem, a onda pozornost usmjeravamo na provizornu pozornicu postavljenu ispred Palače pravde. Na pozornici su tri stolca, govornica te dvije velike staklene kugle, jedna za djevojke i jedna za dečke. Nepomično gledam cedulje u kugli za djevojke. Na 20 njih pažljivim je rukopisom napisano „Katniss Everdeen”. Dva su od triju stolaca zauzeta. Na jednom sjedi Madgein otac, načelnik Undersee, visok, proćelav muškarac. A na drugom Effie Trinket, pratiteljica Okruga 12, tek pristigla iz Kapitola sa svojim zastrašujuće blještavim osmijehom, ružičastom kosom, odjevena u jarkozeleni komplet. Razgovaraju šapatom, pa zabrinuto pogledavaju stolac.

evidentirati – popisati; **nitkov** – hulja, pokvarenjak, nečastan čovjek; **doušnik** – špijun; **klaustrofobičan** – koji izaziva strah od tjesna ili zatvorena prostora; **provizoran** – napravljen za privremenu upotrebu

Fokus na tekst

1. Tko smije sudjelovati u *Igrama gladi*? Kako su kandidati odvojeni jedni od drugih na *Žetvi*?
2. Što Katniss i Gale misle o gladi? Izdvoji citat kojim ćeš potkrijepiti njihova stajališta.
3. Tko svojim izgledom odskāče od izgleda siromašnih kandidata iz Okruga 12? Opiši izgled toga lika.
4. Objasni kako se značenje riječi *žetva* u ovome kontekstu prenosi na ljude. Što se zapravo skuplja?

Posvećenici

Katniss s gorčinom sluša pravila Igara gladi i uočava kako Kapitol svake godine ponižava okruge koji su prisiljeni sudjelovati u Igrama.

Čim gradski sat odzvoni dvaput, načelnik se popne za govornicu i počne čitati. Svake godine ista priča o povijesti Panema, zemlje koja se uzdigla iz pepela u koji se bila pretvorila nekadašnja Sjeverna Amerika. Nabraja prirodne nepogode, suše, oluje, požare, nadiruća mora što su progutala goleme kopnene površine, svirepi rat za ono malo preostale hrane. Iz svega je nastao Panem, blistavi Kapitol okružen s 13 okruga, koji je donio mir i blagostanje svojim stanovnicima. Tada je uslijedilo mračno doba, ustanak okruga protiv Kapitola. Dvanaest ih je poraženo, trinaesti je bio zbrisan s lica Zemlje. Ugovorom o izdaji uspostavljeni su novi zakoni koji jamče mir, ali i Igre gladi, kao godišnja opomena da se mračno doba nikad ne smije ponoviti.

Pravila Igara gladi jednostavna su. Kao kaznu za pobunu svaki od 12 okruga mora dati po jednog dječaka i djevojku, posvećenike, za sudjelovanje. Dvadeset četiri posvećenika bit će zatočena u golemoj otvorenoj areni koja može biti kao užarena pustinja, tako i zamrznuta pustoš. U razdoblju od nekoliko tjedana suparnici se moraju boriti do smrti. Pobjeđuje posljednji preživjeli posvećenik.

Uzeti djecu iz okruga i prisiliti ih da se međusobno ubijaju dok mi gledamo – na taj nas način Kapitol podsjeća da smo mu u cijelosti prepušteni na milost i nemilost, i koliko bi nam male šanse bile preživjeti još jedan ustanak. Koju god frazu da upotrijebe, stvarna je poruka jasna.

„Gledajte kako uzimamo i žrtvujemo vašu djecu, a vi nam ništa ne možete. Podignite samo prst i uništiti ćemo i posljednjeg od vas. Kao što smo to napravili u Okrugu 13.”

Da sve ne bude samo mukotrpno već i ponižavajuće, Kapitol zahtijeva da Igre gladi tretiramo kao svečanost, sportski događaj u kojem je svaki okrug suprotstavljen drugima. Posljednjeg preživjelog posvećenika kod kuće čeka lagodan život, a njegov će okrug biti obasut nagradama, uglavnom hranom. Cijelu godinu Kapitol će pobjednički okrug darivati žitaricama i uljem, čak i delicijama poput šećera, dok će ostalo stanovništvo gladovati.

 nadirati – dolaziti u velikoj količini; *svirep* – okrutan, bezdušan; *delicija* – jelo koje pruža užitak; poslastica

Fokus na tekst

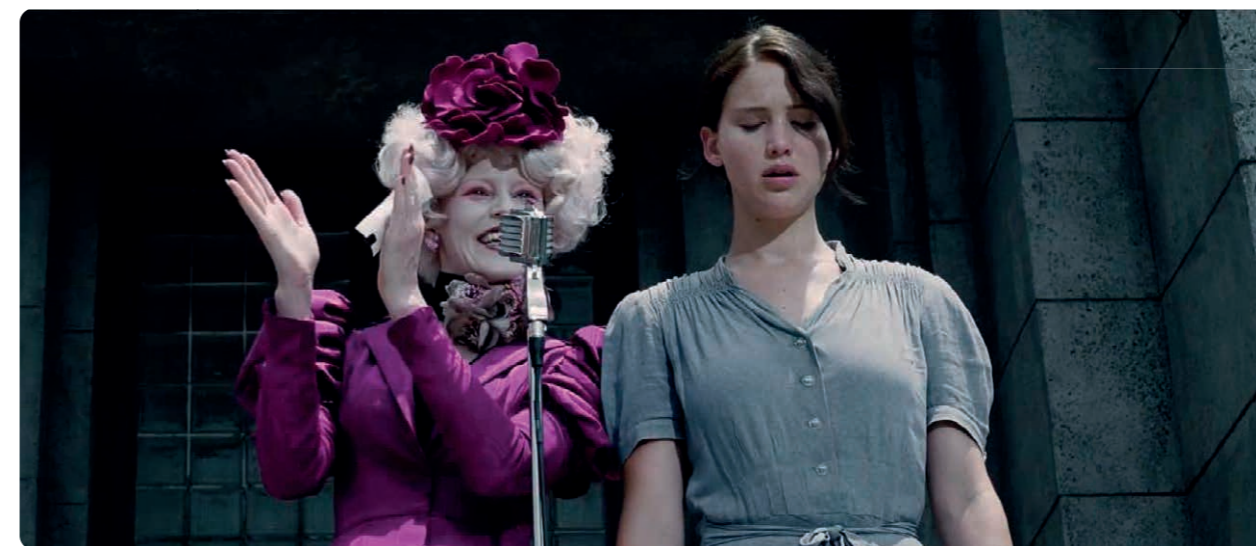
1. Obrati pozornost na koncept natjecanja. Tko sve u njemu smije sudjelovati i koja su mu pravila? Izreci jednom riječju svoj doživljaj takva koncepta natjecanja, a potom obrazloži odabir upravo te riječi.
2. Izdvoji jednu antitezu (kontrast) kojom se opisuje mogući izgled arene u kojoj će se odvijati Igre gladi. Zašto autorica umjesto upotrebe toga kontrasta jednostavno ne kaže da je arena opasna? Što time želi naglasiti?
3. Istraži značenje riječi *posvećenik*. Što Kapitol njome naglašava? Zašto?
4. Razmisli o poslovcu *Zavadi pa vladaj!* (lat. *Divide et impera!*). Objasni kako Kapitol pokušava na sličan način održati netrpeljivost među okruzima i spriječiti zajednički ustanak protiv sebe.

Dobrovoljka na žetvi

„Ovo je vrijeme pokajanja i zahvalnosti”, melodiozno recitira načelnik.

Zatim čita popis dosadašnjih pobjednika iz našeg okruga. U sedamdeset četiri godine imali smo ih točno dvoje. Samo je jedan još živ. Haymitch Abernathy, trbušasti sredovječni muškarac, koji se u tom trenutku pojavi teturajući po pozornici i nerazgovijetno vičući, sve dok se ne sruši u treći stolac. Pijan je. Vrlo pijan. Publika ga pozdravlja simboličnim pljeskom, no zbunjen je i pokušava snažno zagrliti Effie Trinket koja se na jedvite jade uspijeva obraniti.

Načelnik izgleda očajno. Budući da se sve ovo prenosi na televiziji, Okrug 12 izvrnut je podsmijehu cijelog Panema i on to zna. Hitro pokušava odvratiti pozornost na žetvu, predstavljajući Effie Trinket. Zanesena i živahna kao i uvijek, Effie Trinket dojuri do govornice i svojstveno se oglasi: „Sretne Igre gladi! I neka izgledi uvijek budu na vašoj strani!” Njezina je ružičasta kosa zacijelo vlasulja jer joj uvojci stoje malčice ukrivo otkad se Haymitch namjerio na nju. Nastavlja kako je velika čast biti ovdje iako svi znaju da žudi za premještanjem u bolji okrug, gdje imaju dolične pobjednike, a ne pijance koji će je zlostavljati pred cijelom nacijom.

(Prizor iz filma *Igre gladi*)

Kroz mnoštvo opazim da me Gale gleda preko ramena jedva se primjetno smiješeći. Ova je žetva, za razliku od uobičajenih, bar malčice zabavna. No tada pomislim na 42 ceduljice s Galeovim imenom u velikoj staklenoj kugli, te da izgledi, u usporedbi s mnogim dječacima, nisu na njegovoj strani. Možda i on jednako razmišlja o meni jer mu se lice smrači i okrene glavu. „Ali ceduljica je na tisuće”, poželim mu šapnuti.

Vrijeme je za izvlačenje. Kao i obično, Effie Trinket uzvikne: „Dame imaju prednost!” i pride staklenoj kugli s imenima djevojaka. Ispruži ruku, posegne duboko u kuglu pa izvuče jednu ceduljicu. Publika zadržava dah, ne čuje se ni najtiši zvuk, a ja osjećam mučninu očajnički se nadajući da nisam izvučena ja, ne ja...

Effie Trinket vrati se do govornice, zagladi ceduljicu i zvučno pročita ime.

Ne, nisam izvučena ja.

Izvučena je Primrose Everdeen.

(...)

„Prim!” kriknem koliko mi stegnuto grlo dopušta, ponovo osjećajući napetost u mišićima. „Prim!” Ne moram se probijati kroz gomilu. Ostala se djeca žurno razmiču otvarajući mi put do pozornice. Dohvatim je tren prije no što je krenula uspinjati se stubama. Jednim pokretom ruke gurnem je iza sebe.

„Javljam se dobrovoljno!” sopćem. „Javljam se za posvećenicu!” (...)

Iza mene Prim hysterično viče. Željeznim je stiskom obavila ruke oko mene. „Ne, Katniss! Ne! Ne idi!”

„Prim, pusti me!” kažem oštro jer me ovo dodatno potresa, a ne želim plakati. Večeras bi, na televizijskoj snimci žetve, svi opazili moje suze i bila bih obilježena kao laka meta. Slabić. Nikome neću pružiti to zadovoljstvo. „Pusti me!”

Osjećam da je netko odvlači od mene. Okrenem se i ugledam Galea kako je podiže dok mu se ona baca u rukama. „Kreni, Catnip”, Gale se napreže da mu glas ne zadrhti, pa ponese Prim prema majci. Saberem se i uspnem stubama.

„Ma bravo!” sva se ushitila Effie Trinket. „To je pravi duh Igara!” Zadovoljna je što se u njezinom okrugu napokon nešto događa. „Kako ti je ime?”

Progutam slinu. „Katniss Everdeen”, odgovorim.

„Kladim se da je ono bila tvoja sestra. Ne želiš da ti otme svu slavu, je l' da? Hajdemo svi! Zaplješćimo iz sve snage našoj novoj posvećenici!” ćurliče Effie Trinket.

Na vječnu je diku stanovnika Okruga 12 što nitko od njih nije zapljeskao. Čak ni oni s listićima za kladnje, koji obično više ne mare. Možda zato što me znaju iz Pećnice, ili su poznavali mog oca, ili su slučajno susreli Prim koju se ne može ne voljeti. Umjesto pljeska odobravanja, nepomično stojeći, slušam najodvažniji oblik neslaganja koji si stanovništvo može priuštiti. Tišinu. Zvučnu tišinu. Ne slažemo se. Vidimo što se događa. Ovo je nedjelo.

(Preveo Mladen Kopjar)

 doličan – primjeren osobi ili prilici, prikladan u smislu dostojanstva i pristojnosti; **soptati** – teško disati, dahtati; **ćurlikati** – melodiozno govoriti, pjevušiti; **dika** – čast, ponos; **Pećnica** – tržnica na kojoj se odvija kupoprodaja dobara Okruga 12

Fokus na tekst

1. Kako izbor pripovjedača doprinosi čitateljskomu doživljaju ovoga teksta i likova?
2. Tko je u trenutku žetve jedini pobjednik (preživjeli) Igara gladi iz Okruga 12? Zašto se ističe da on nije „dolični pobjednik” s kojim bi voditeljica toga okruga mogla mirno surađivati?
3. Što misliš, zašto se Katniss odlučila prijaviti za sudjelovanje u Igrama gladi umjesto svoje sestre i na taj se način žrtvovati?

Istražuj, surađuj, stvaraj

- Istraži na koje se građevine najčešće odnosi naziv *Palača pravde*. Komentiraj izbor takva naziva prostora na kojemu se biraju sudionici u Igrama gladi.
- Razmisli o nazivima *Kapitol* i *Panem* te pokušaj otkriti antičke (rimske) uzore po kojima središte distopijske države nosi ime. Zašto se u nazivu Panem krije ironija?

- Razmisli o latinskoj sentenciji *Cum tacent, clamant*. (lat. *Kad šute, viču*). Ta se mudra izreka u nas pojavljuje i u oksimoronu *rječita tišina*. Pronađi i obrazloži jedan primjer *rječite tišine* u pročitanim ulomcima.
- Usporedi *Igre gladi* s popularnom Netflixovom južnokorejskom serijom *Igra lignje* (*Squid Game*). Osvrni se:
 - na prikaz društva i kritiku društvenih pojavnosti
 - na sudionike igara
 - na igre i nasilje
 - na ulogu medija i medijskoga spektakla
 - na temeljnu poruku.

Netflixova serija *Igra lignje* (*Squid Game*)

- Koncept igara na život i smrt nije novitet u suvremenoj književnosti i distopijskim romanima. Istraži povijest gladijatorskih igara i usporedi njihov koncept s Igrama gladi. Izloži zaključke svojega istraživanja i stavove o takvim igrama u obliku plakata ili služeći se digitalnim alatima (*PowerPoint*, *Canva* i sl.). U izlaganju se osvrni:
 - a) na povijest igara u kojima sudionik može izgubiti život
 - b) na moralne dileme organiziranja opasnih i potencijalno pogubnih igara
 - c) na potrebu za gledanjem i promicanjem nasilja.

Gladijatori

Suzanne Collins (1962.) suvremena je američka spisateljica najpoznatija po distopijskoj trilogiji *Igre gladi* (*The Hunger Games*), jednoj od najuspješnijih književnih i filmskih franšiza 21. stoljeća, čime je stekla svjetsku slavu. U svojim djelima često istražuje teme rata, medijske manipulacije, nejednakosti i psiholoških posljedica nasilja.

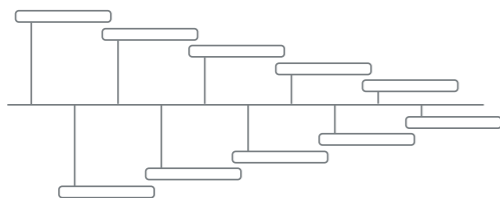
Smjernice za čitanje djela u cijelosti

I. Doživljaj

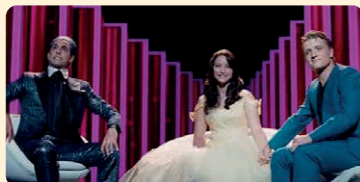
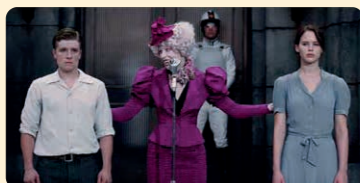
- Kakav je dojam na tebe ostavio roman *Igre gladi*? Zašto?
- Kako je roman utjecao na tvoj doživljaj distopijske teme totalitarnoga režima?
- Kakav je tvoj stav nakon čitanja *Igara gladi* o emitiranju *reality* emisija koje prikazuju potresne i ponekad neprimjerene trenutke?

II. Pripovjedni okvir i fabula

- Nacrtaj pripovjednu crtu u svoju bilježnicu i na njoj zabilježi najvažnije događaje. Pripovjednu crtu možeš organizirati prema sljedećemu predlošku:

- U nekoliko rečenica u pismenome obliku opiši radnju koju prepoznaješ u sljedećim scenama.

(Prizor iz filma *Igre gladi*)

III. Teme romana

- Odgovori na pitanja o izdvojenim temama romana.
 - a) **slamanje otpora**: Kako Kapitol slama potencijalni otpor okrugā? Čime svake godine slabi njihove mlade?

b) **dehumanizacija**: Kako se ponašaju natjecatelji unutar arene Igara gladi? Koje se vještine osobito cijene? Može li se iz Igara, na primjeru glavnih likova, izići neokaljan?

c) **ljubav**: Oprimjeri vrste ljubavi u romanu: obiteljska ljubav, prijateljska ljubav, romantična ljubav.

IV. Likovi

- Ispiši glavne i sporedne likove iz romana.
- Objasni Katnissin odnos sa sestrom Prim i usporedi ga s odnosom s Rue.
- Objasni odnose među likovima Katniss, Gale i Peeta. Prikaži taj odnos u obliku trokuta i napiši što Katniss osjeća prema Galeu i Peeti te što oni osjećaju prema njoj.
- Usporedi dva važna lika unutar koncepta Igara gladi – predsjednika Snowa i mentora Haymitcha s obzirom:
 - na razliku u njihovu doživljaju važnosti, nužnosti i atraktivnosti Igara gladi
 - na razliku između njihova izgleda i ponašanja
 - na percepciju (poimanje) lika na temelju njegova izgleda.

V. Simboli

- Objasni značenja sljedećih simbola u romanu:
 - kruh
 - šojka rugalica
 - pozdrav – poljubac s trima prstima lijeve ruke
 - luk i strijela.
- Za svaki od navedenih simbola izdvoji najmanje jedan citat iz romana.

VI. Aktualizacija

- Objasni kako su gledatelji iz Kapitola doživljavali *Igre gladi*, a kako gledatelji iz okruga čiji su mladi sudjelovali u Igrama.
- Kako emitiranje emisija koje prikazuju nasilje može utjecati na današnje mlade?

VII. Usporedba knjige i filma

- Pogledaj foršpan filma *Igre gladi*. Usporedi svoj doživljaj likova nakon čitanja knjige te nakon uvida u filmski isječak. Jesi li likove zamišljao/zamišljala slično ili drukčije?
- Istraži popularnost trilogije *Igre gladi*. Kakav je utjecaj, prema tvojemu mišljenju, filmska ekranizacija imala na gledatelje?

Vrednote govorenoga jezika

Za zagrijavanje

- Posvećuješ li više pozornosti onomu o čemu govoriš ili načinu na koji o tome govoriš? Komentiraj koliko je za govornika važno kako govori.
- Prisjeti se osobe koju smatraš uzornim govornikom (učenika, nastavnika, ljudi u užoj i široj zajednici, ljudi u javnome prostoru), odnosno govornikom koji govori baš onako kako bi, prema tvojemu mišljenju, trebalo govoriti. Objasni kako se taj govornik priprema za dobru govornu izvedbu.

Što govorim – ali i kako govorim

► Pročitaj nekoliko sljedećih stihova pred razrednim odjelom najglasnije što možeš.

Tiho, o tiho govori mi jesen:
Šuštanjem lišća i šapatom kiše.
Al zima srcu govori još tiše.
I kada sniježi, a spušta se tama,
U pahuljama tišina je sama.

(Dobriša Cesarić, *Tiho, o tiho govori mi jesen*)

Fokus na tekst

1. Kakve je reakcije izazvalo tvoje čitanje? Ako je bilo kritika ili smijeha, što ih je izazvalo?
2. Kako je, prema tvojoj procjeni, trebalo pročitati ovaj tekst s obzirom na jačinu i visinu glasa, brzinu govorenja, stanke u govorenju, mimiku (pokrete lica) i geste (pokrete tijela)? Zašto?

Sigurno si uočio/uočila da je glasno čitanje u potpunoj suprotnosti s temom i raspoloženjem u pjesmi *Tiho, o tiho govori mi jesen* Dobriše Cesarića. To je primjer pogrešne upotrebe jedne od važnih vrednota govorenoga jezika – **jačine (intenziteta)** glasa. Ostale su govorne vrednote **visina (ton)** glasa, **brzina (tempo)** govorenja, **stanka (pauza)**, **mimike** i **geste**.

Jačina i visina glasa ističu posebno važna mjesta u rečenici ili stihu (*To moj je, **moj** je dom!*).

Brzina govorenja najčešće podrazumijeva brz, umjeren ili polagan tempo, s tim da se radi lakšega razumijevanja izgovorenoga teži umjerenomu i polaganomu tempu, a brzi je tempo često posljedica emocionalnoga stanja, primjerice stresa (*Požuri, molim te, kasnimo, upast ću u probleme!*).

Stanka (pauza) u govoru pojavljuje se na mjestu udaha (fiziološka stanica) ili kada želimo nešto dodatno naglasiti (psihološka ili emocionalno-intelektualna stanica: *Ko kad mašina **stane**. | **I** stoji. | **Ni** makac.*).

Stanka (pauza) bilježi se oznakom | (kraća stanica) ili oznakom || (duža stanica).

Mimika označava pokretanje mišića lica ili tijela radi izražavanja emocionalnoga stanja (osmijeh, podignuta obrva) te ima važnu ulogu u praćenju i održavanju komunikacije, a **geste** su najčešće pokreti ruku, glave, ramena i tijela koji osnažuju emociju (primjerice stisnuta šaka) koju govor želi prenijeti.

Kada su vrednote govorenoga jezika od životne važnosti

Možda si nekada čuo/čula za izreku uvijek dvosmislene proročice Pitije koja je proricala u starogrčkome svetištu u Delfima. Jedna je od njezinih najpoznatijih izreka: *Ići ćeš, vratiti se nećeš u ratu poginuti*. Njezino značenje u pismenome obliku ovisi o tome gdje stoji zarez. Naime, ako zarez (stanica) stoji iza riječi *nećeš*, izreka je vrlo zloslutna: *Ići ćeš, vratiti se nećeš, u ratu (ćeš) poginuti*. Međutim, zarez ispred riječi *nećeš* mijenja značenje: *Ići ćeš, vratiti se, nećeš u ratu poginuti*. Budući da je Pitija svoja proročanstva izgovarala, a nije ih pisala, možemo pretpostaviti da je značenje rečenice ovisilo o vrednoti govorenoga jezika – **stanci (pauzi)**. U slučaju vojnika kojemu je izrekla ovo dvosmisleno proročanstvo zaista se može reći da je izgovor rečenice bilo pitanje života i smrti.

Grčki vojnici u iščekivanju Pitijina proročanstva

Rečenična intonacija i rečenični naglasak

► Pročitaj sljedeće rečenice.

Marko je kupio novu knjigu.

Marko je kupio novu knjigu?

Marko je kupio novu knjigu!

Tko je kupio novu knjigu?

Fokus na tekst

1. Odredi rečenice prema priopćajnoj svrsi.
2. Izgovori sve četiri rečenice. Kako se u izgovorenim rečenicama mijenja visina tona? Obrati pozornost na strelice iznad rečenica.
3. Promisli pa odgovori zašto je rečenična intonacija važna u govorenu izrazu.

Rečenice prema priopćajnoj svrsi: **izjavna, upitna, usklična.**

Mijenjanje visine tona u rečenici naziva se **rečenična intonacija**. U izjavnim rečenicama rečenična je intonacija **uzlazno-silazna**, u upitnim rečenicama bez upitne riječi rečenična je intonacija **uzlazna**, dok je u uskličnim rečenicama i upitnim rečenicama s upitnom riječi (*tko, što* i sl.) rečenična intonacija **silazna**. U navedenim primjerima uočavaš koliko je rečenična intonacija važna za razumijevanje rečenice – o njoj, primjerice, ovisi je li nešto izrečeno kao izjavna rečenica (tvrđnja/zaključak, možda čak i zapovijed) ili kao pitanje koje zahtijeva odgovor.

► Pročitaj sljedeću rečenicu nekoliko puta tako da svaki put naglasiš različitu riječ u njoj (*Marko, kupio, novu, knjigu*).

Marko je kupio novu knjigu.

Fokus na tekst

1. Kojim si se govornim vrednotama koristio/koristila radi naglašavanja svake pojedine riječi?
2. Objasni kako se mijenjalo značenje rečenice naglašavanjem različitih riječi u njoj.

Isticanje jedne riječi u rečenici s pomoću govornih vrednota naziva se **rečenični naglasak**. Rečenični se naglasak može ostvariti povišenim tonom, pojačanim intenzitetom ili usporenim tempom, a katkada i njihovom kombinacijom. Promjena rečeničnoga naglasaka utječe i na značenje same rečenice:

Marko je kupio novu knjigu.
(ne Ivan, ne Petar ili Josip, nego upravo Marko)

Marko je **kupio** novu knjigu.
(nije ju posudio ili pročitao)

Marko je kupio novu knjigu.

Marko je kupio **novu** knjigu.
(ne staru ili rabljenu)

Marko je kupio novu **knjigu**.
(ne majicu, igraću konzolu ili sl.)

► Pogledaj na poveznici bit.ly/bj-recenicni-naglasak kratak videozapis (*reel*) koji je na svojem *Instagramu* objavio Borna Jurišković, stručnjak iz područja pregovaranja i komunikacijskih vještina te *business-influencer*, pa odgovori na pitanja.

Fokus na tekst

1. Koju rečenicu govornik višekratno izgovara?
2. Kako se govornik koristi rečeničnim naglaskom? Objasni kako promjena rečeničnog naglasaka utječe na značenje izgovorene rečenice u cjelini.
3. Zaključi koju ulogu rečenični naglasak može imati u poslovnoj komunikaciji, konkretno u području pregovaranja i prodaje. Obrazloži svoj odgovor.

(IG: @pregovaranje)

Poveznica na videozapis:

► Pogledaj i poslušaj učenikov govor na poveznici bit.ly/np-govor, a zatim odgovori na pitanja.

Poveznica na videozapis:

Nikola Paulić

Fokus na tekst

1. Što govornik ističe kao najveću opasnost potpisivanja dekreta o proglašenju izvanrednoga stanja? Komentiraj njegov izbor teme prisjećajući se prethodnih znanja o distopiji.
2. Kakvim tonom i uz kakav izraz lica govornik govori o „najdemokratskijoj državi svijeta“? Kako su njegov ton glasa i izraz lica utjecali na tvoj doživljaj njegova stava o državi?
3. Kakva je govornikova jačina (intenzitet) glasa?
4. Kako je govornik mijenjao visinu glasa? Kako visina glasa doprinosi slušateljevu shvaćanju važnosti dijelova teksta?

dekret – pismena odluka ili naredba koja ima zakonsku moć

5. Je li tempo govora bio prebrz, prespor ili primjeren?
6. Na kojim je mjestima govornik upotrebljavao stanke? Koja im je svrha?
7. Komentiraj govornikovu mimiku.
8. Jesu li geste pomogle govoru ili su odvlačile pozornost od njega? Objasni.
9. Kako su govornikove vrednote govorenoga jezika utjecale na tvoj interes za slušanje njegova govora?

Uočio/uočila si da vrednote govorenoga jezika moraju slijediti logiku govorenih tekstova. Primjerice, nije poželjno raditi duge stanke na mjestima gdje nema rečeničnih znakova koji upućuju na njih; neprimjeren je mimikom lica odavati veselo raspoloženje dok se drži govor u pohvalu pokojnika; prebrz tempo izlaganja prezentacije može utjecati na njezino razumijevanje i slušateljevu sliku o govorniku. Pozitivno je to što su vrednote govorenoga jezika element koji se, kao što si mogao/mogla uočiti slušajući učenikov govor, jednostavno analizira, vježba i uči.

Govorne se vrednote dijele na **auditivne** (intenzitet, ton, tempo, stanka, rečenična intonacija, rečenični naglasak) i **vizualne** (mimika, geste). Dobar govornik mora uspješno ovladati i auditivnim i vizualnim govornim vrednotama.

VREDNOTA	ŠTO JE TO?	ULOGA U GOVORU
jačina (intenzitet) glasa	koliko glasno ili tiho govorimo	Prilagođena jačina čini govor jasnim i ugodnim. Prejaka zvuči agresivno, preslaba nesigurno.
visina (ton) glasa	je li glas visok ili dubok; ovisi o mjestu u rečenici i emocijama koje izražavamo	Mijenjanjem visine naglašavamo važne dijelove rečenice i izražavamo osjećaje. Monoton ton zamara slušatelje.
brzina (tempo) govorenja	brzina izgovora	Prebrz govor otežava praćenje, prespor djeluje zamorno na slušatelja. Umjeren tempo olakšava razumijevanje.
stanka (pauza)	kraći ili duži prekid govora	Stanka ističe važne misli, omogućuje vrijeme potrebno za razmišljanje, stvara napetost ili naglašava pojedine dijelove govora.
rečenična intonacija	promjena visine tona u rečenici	Upotrebljava se za prenošenje značenja (primjerice je li rečenica izjavna ili upitna), izražavanje stava i osjećaja te naglašavanje pojedinih rečeničnih dijelova. Pomaže u razumijevanju poruke.
rečenični naglasak	isticanje jedne riječi u rečenici s pomoću govornih vrednota	Upotrebljava se radi naglašavanja pojedinih rečeničnih dijelova i razlikovanja rečeničnoga značenja.
mimika	izrazi lica koji prate govor	Mimika pojačava emocije i čini govor uvjerljivim. Neusklađena mimika zbunjuje (primjerice smiješak uz ozbiljnu temu).
geste	pokreti ruku, glave i tijela	Geste čine govor življim i slikovitijim. Pretjerane geste odvlače pozornost, njihov izostanak ostavlja dojam ukočenosti.

Kada govor pokreće revoluciju – junakinja protiv distopije

► Pročitaj govor Katniss Everdeen, glavne junakinje distopijske trilogije *Igre gladi* autorice Suzanne Collins pa odgovori na pitanja. Govor možeš i poslušati na poveznici: bit.ly/hg-katniss.

Poveznica na
videozapis:

Igre gladi tematiziraju strašan reality show u kojemu je svaki okrug države Panem dužan poslati dvoje tinejdžera u javnu borbu za godišnju zalihu namirnica – sve dok ne ostane samo jedan preživjeli. U ovome ulomku trećega dijela trilogije (Šojka rugalica) Katniss reagira na nasilno ponašanje predsjednika Snowa jer se dio ustanika okruga države Panem usudio suprotstaviti njegovoj strahovladi.

„Katniss”, reče ona. „Predsjednik Snow je naredio da se bombardiranje emitira uživo. Zatim se pojavio i sam, rekavši kako je ovo njegova poruka ustanicima. A ti? Bi li ti željela nešto reći ustanicima?”

„Bih”, šapnem. Crveno treperavo svjetlo na jednoj od kamera zapne mi za oko. Znam da me snimaju. „Bih”, kažem uvjerljivije. Svi se odmiču od mene – Gale, Cressida, kukci – predajući mi pozornicu, no ja ostanem usredotočena na crveno svjetlo.

„Želim reći ustanicima da sam živa. Da sam ovdje u Okrugu osam, gdje je Kapitol upravo bombardirao bolnicu punu nenaoružanih muškaraca, žena i djece. Nema preživjelih.” Šok koji me prožimao ustupa mjesto bijesu. „Želim reći ljudima kako se zavaravaju ako su i na trenutak pomislili da će se Kapitol u slučaju prekida vatre ponijeti pravedno prema nama. Jer znate tko su oni i što rade.” Ruke mi se rašire mehanički, kao da žele ukazati na sav užas oko mene. „Ovo rade! I mi moramo uzvratiti!”

Približavam se kameri, nošena gnjevom. „Predsjednik Snow je rekao da je ovo njegova poruka za nas? E pa, imam ja jednu za njega. Možete nas mučiti, bombardirati i sažgati naše okruge, ali vidite li ovo?” Jedna kamera slijedi moj prst kojim pokazem lebdjelice što gore na krovu skladišta preko puta. Kapitolski grb na krilu jasno se žari između plamenih jezika. „Vatra se širi!” Sada već vičem, odlučna da Snow ne propusti ni jednu riječ. „A ako budemo gorjeli, i vi ćete s nama!”

 sažgati – spaliti

Fokus na tekst

1. Razmisli i objasni komu je Katnissin govor bio upućen te koji je njegov cilj (namjena).
2. Izdvoji dijelove teksta iz kojih je jasno da Katniss razumije medijski i društveni učinak svojega govora. Kako Katniss pokušava svoj govor učiniti uvjerljivijim?

Plakat za film *Igre gladi: Šojka rugalica*

3. Koju vrednotu govorenoga jezika Katniss posebno ističe u posljednjim rečenicama, u kojima poziva građane na „vatrenu” revoluciju?
4. Izdvoji barem dvije geste kojima je Katniss pokušala osnažiti učinak svojega govora.

Istražuj, surađuj, stvaraj

- Izaberi jednu pjesmu koju posebno voliš i pročitaj je onako kako misliš da bi bilo najprimjerenije temi i emociji koju želiš prenijeti. Nakon toga promijeni u njoj barem tri vrednote govorenoga jezika, primjerice jačinu glasa, tempo i stanke. Snimi audiozapis obaju čitanja i usporedi različitost doživljaja s obzirom na promjenu vrednota govorenoga jezika.
- Poslušaj interpretativno čitanje pjesme *Dijete u meni* Zrinka Kapetanića na poveznici: bit.ly/zk-dijete-u-meni. Zatim i sam/sama pokušaj interpretativno pročitati istu pjesmu u skladu sa svojim razumijevanjem i doživljajem toga teksta.
- Izdvoji i nacrtaj posljednjih pet emotikona koje si upotrijebio/upotrijebila u komunikaciji s drugima. Objasni koji se od njih mogu shvatiti kao geste i koje je njihovo značenje.
- Pripremi kratko usmeno izlaganje (1 – 2 minute) o temi po izboru (primjerice omiljeni film, sport, hobi). Pri pripremi obrati pozornost:
 - na jačinu i visinu glasa
 - na tempo govorenja
 - na mjesta na kojima ćeš napraviti stanku
 - na mimiku i geste kojima ćeš se koristiti.

Dijete u meni:

Održi izlaganje pred razrednim odjelom ili u paru. Nakon toga kratko procijeni što je u tvom izlaganju bilo u skladu s vrednotama govorenoga jezika, a što bi sljedeći put mogao/mogla poboljšati.

(Prizor iz filma *Igre gladi*)

Film: *Brod u boci* (Karlo Gagulić, 2020.)

Za zagrijavanje

- Što može simbolizirati brod u boci? Ponudi jedno tumačenje na primjeru refrena pjesme Olivera Dragojevića *Brod u boci*.
- Misliš li da je nakon neke velike traume dobro preseliti se i otići što dalje? Obrazloži.
- Kako se kod tebe očituje stres – povlačenjem, nervozom, ljutnjom ili humorom? Objasni.

Brod u boci

Ko brod u boci putujem
A neću stići nikamo.

(Tekstopisci: Remi Kazinoti
/ Zlatan Stipišić Gibonni;
izvođač: Oliver Dragojević)

O filmu

Brod u boci kratkometražni je film iz 2020. godine redatelja i scenarista Karla Gagulića, a u produkciji Udruge *Blank* iz Zagreba. Film prati Nou, srednjoškola koji se nakon traumatična događaja seli iz Splita u Zagreb, gdje pokušava započeti svoj život iznova, ali ga prošlost neprestano sustiže. Na Reviji filmske mladeži i Four River Film Festivalu 2020. godine film je dobio nagradu publike. Obično ga se hvali zbog autentična prikaza adolescentske traume.

(Prizor iz filma *Brod u boci*)

Upute za gledanje filma

Prije no što započneš gledati film *Brod u boci*, pročitaj sljedeće smjernice. One će ti skrenuti pozornost na važne aspekte filma i bolje će te pripremiti za njegovu analizu. Film je dostupan na poveznici: bit.ly/brod-u-boci.

- Kako se u filmu predočavaju Noine misli i retrospekcije?
- Kako škola i novi razred utječu na njegov osjećaj izolacije?
- Obrati pozornost na glazbu u filmu. U kojemu je trenutku ona samo dio ambijenta, a kada služi kao retorički komentar zbivanja u filmu?

retrospekcija (engl. *flashback*) – scena ili kadar iz prošlosti koji je umetnut među scene iz sadašnjosti

Brod u boci:

Doživljaj filma

Nakon što si pogledao/pogledala film, komentiraj ga s kolegama iz razrednoga odjela.

- Iznesi svoj dojam o filmu. Što ti se u njemu posebno svidjelo, a što nije? Što te je možda potreslo i navelo na razmišljanje? Obrazloži svoje odgovore.
- Kako se situacija u Noinu razredu razlikuje od one u tvojoj školi?
- Koliko je film vjeran u prikazu života i kulture srednjoškolaca? Objasni.

(Prizor iz filma *Brod u boci*)

Analiza filma

1. Kako je prikazan Noin unutarnji nemir na početku filma, a kako u razredu?
2. Objasni funkciju **dvostruke ekspozicije** u filmu (slika dolje).

dvostruka ekspozicija – filmska tehnika u kojoj se dvije slike preklapaju jedna preko druge

(Prizor iz filma *Brod u boci*)

3. Kako se jezično, svojim govornim idiomom, Noa izdvaja u razrednome odjelu i u novoj sredini? Izdvoji neka tipična obilježja splitskoga govora u filmu.
4. Kako je raskadran Noin razgovor s majkom? Što to otkriva o njihovom odnosu?
5. Kako je raskadran Noin i Nikin razgovor? Na što upućuje takav tehnički postupak?
6. Kako je vizualno i auditivno riješen prijelaz na scenu u kojoj se Noa otvara Niki i prisjeća se svojih prijatelja?
7. Kako je prikazana scena iz noćnoga kluba?
8. Koja su dva grada ključna u filmu? Što oni predstavljaju u Noinu životu?

raskadranje – razdjeljivanje filmske scene ili cijeloga filma na uzastopne kadrove

Područna raslojenost leksika

Za zagrijavanje

- Koje osjećaje u ljudima izaziva sjećanje na rodni kraj – nostalgiju, pripadnost, sigurnost, ponos, toplinu, tugu, čežnju? Izaberi jedan ili više odgovora.
- Objasni koliko tomu osjećaju doprinosi zavičajni jezik ili govor.
- Kako te zavičajni govor može vratiti u djetinjstvo ili prošla iskustva?
- Kako dijalektne pjesme utječu na te osjećaje?

Zavičajne popularne pjesme

► Poslušaj i pročitaj ulomke zavičajnih popularnih pjesama pa ih usporedi uz pomoć pitanja koja slijede.

Ča će mi Copacabana

Obaša san sva mora
Vidija san cili svit
Sve gradove i sve luke
Pa onda nazad u Split
Ča će mi Copacabana
Acapulco i Madrid
Kad ja iman svoju kalu
Kad ja iman svoju malu
Tamo je moj cili svit

(Tekst: Teo Trumbić;
izvodi: Oliver Dragojević)

obaša – obišao; *san* – sam;
Copacabana – poznata plaža
u Rio de Janeiru (Brazil);
Acapulco – poznato ljetovalište
u Meksiku; *kala* – uska ulica u
mediteranskim gradovima

Ča će mi
Copacabana:

Inati se Slavonijo

Tamo negdje u daljini
Svoju tajnu ljubav krijem
Ma, sve mi se više čini
Ne mogu bez Slavonije

Inati se Slavonijo
Ljepota nek tvoja boli
Nema onog 'ko te ne zna
Ko te ne zna, a ne voli

(Tekst: Duško Gruborović;
izvodi: Krunoslav Kićo Slabinac)

Inati se
Slavonijo:

Pod brajde

Zišle su se već mnoge godine
a još vu sebi čuvam spomene
nema mi, nema kraja lepšega

od Hrvatskog zagorja
Došiel bum doma, sel si bum pod brajde
k sebi bum pozval stare vse pajdaše
popovali bumo sunce dok ne zajde
za rodnu grudu i za brege naše.

(Tekst i izvedba: Rajko Suhodolčan)

brajde – stupovi s letvama ili žicama za uzgoj
vinove loze; *zišle* – prošle; *spomene* – uspomene;
pajdaš – prijatelj, drug; *zajde* – zađe

Pod
brajde:

Projekt: Moj jezični krajolik

Uvod

Posebni jezični oblici kajkavskoga, čakavskoga i štokavskoga narječja te područnih i lokalnih govora snažno su prisutni i u javnome prostoru: na natpisima, plakatima, grafitima, u reklamama, imenima kafića, na društvenim mrežama i u svakodnevnoj komunikaciji. Izrazito su

prisutni i u medijima, osobito u glazbi, na društvenim mrežama, u filmovima, serijama i mrežnim, sadržajima.

U ovom projektu trebaš istražiti kako se različiti oblici hrvatskoga jezika pojavljuju u tvojemu okruženju, u lokalnoj zajednici i prostoru u kojemu živiš ili u medijima koje pratiš.

Zadatak

Izaberi jedan od dvaju zadataka:

- Istraži jezični krajolik jednoga grada, mjesta ili naselja te dokumentiraj i analiziraj primjere dijalekata, lokalnih i gradskih govora u javnome prostoru.
- Istraži hrvatske medije koje pratiš i domaću glazbu koju slušaš s posebnim naglaskom na jezik, odnosno na dijalekt i žargon.

4. Tumačenje i zaključak

- Odgovori na sljedeća pitanja:
 - Što ti jezični oblici govore o identitetu zajednice?
 - Zašto se dijalekt ili lokalni govor upotrebljavaju u javnome prostoru?
 - Smatraš li da se lokalni govori čuvaju ili da nestaju? Obrazloži.

B) Jezični krajolik medija i glazbe

Koraci u provedbi projekta

1. Istraživanje medija i glazbe

- Odaberi najmanje jednu pjesmu, izvođača ili medijski sadržaj koji se koristi:
 - dijalektom (čakavski, kajkavski, štokavski)
 - gradskim govorom ili žargonom.
 (Primjeri: *rap-*, *trap-* ili pop-pjesme na dijalektu, sadržaji na *TikToku* ili *YouTubeu*.)

2. Jezična analiza

- Odgovori na sljedeća pitanja:
 - Koji se dijalekt ili gradski govor pojavljuje?
 - Koje su njegove karakteristične riječi, izrazi ili oblici?
 - U kojim se situacijama koristi (službeno, neformalno, humoristično, marketinški)?
 - Kako se razlikuje od standardnoga hrvatskog jezika?
 - Zašto se upotrebljavaju baš u toj pjesmi ili mediju? (Medijske i glazbene tekstove možeš jezično analizirati po uzoru na udžbeničke jedinice u ovoj temi.)

3. Mediji i identitet

- Odgovori na sljedeća pitanja:
 - Zašto mladi izvođači upotrebljavaju dijalekt ili žargon?
 - Kako dijalekt utječe na doživljaj pjesme ili poruke?
 - Povezuje li dijalekt izvođača s određenim gradom ili regijom?
 - Pomažu li mediji u očuvanju dijalekata? Obrazloži.

A) Jezični krajolik javnoga prostora

Koraci u provedbi projekta

1. Odabir područja

- Odaberi područje čiji će jezični krajolik istraživati: grad, četvrt, naselje ili mjesto (npr. centar grada, škola i okolica, lokalna tržnica, kvart).

2. Prikupljanje materijala

- Prikupi primjere jezika u prostoru. To mogu biti:
 - natpisi (izlozi, reklame, grafiti, prometni znakovi)
 - nazivi kafića, trgovina, događanja
 - objave s društvenih mreža vezane uz lokalnu zajednicu
 - kratki zapisi ili citati iz svakodnevnoga govora (uz poštovanje privatnosti).
- Materijal možeš dokumentirati fotografijama, bilješkama, kratkim videozapisima ili audiozapisima.

3. Jezična analiza

- Odgovori na sljedeća pitanja:
 - Koji se dijalekt ili gradski govor pojavljuje?
 - Koje su njegove karakteristične riječi, izrazi ili oblici?
 - U kojim se situacijama upotrebljava (službeno, neformalno, humoristično, marketinški)?
 - Kako se razlikuje od hrvatskoga standardnog jezika?

Projekt (A ili B) predaje se u jednome od sljedećih oblika:

- kao pismeni uradak
- kao prezentacija (*PowerPoint*, *Prezi*, *Google Slides*, *Canva* i sl.)
- kao plakat ili digitalni poster
- kao kratki videozapis.

Svaki rad mora sadržavati:

- ime autora, naslov i nadnevak
- kratak uvod
- dokumentirane primjere
- analizu
- zaključak.

Dodatna podrška

Plakati

- Povijest književnosti (književnopovijesna periodizacija)
- Javni govor
- *Otkrij (kon)tekst* – smjernice za pristup djelima za cjelovito čitanje
- *Što je smiješno?!* (plakat o fenomenu smijeha, smiješnome i komičnome)

Knjižna izdanja

Sonja Delimar, Lidija Novosel,
Školski esej i sažetak na državnoj maturi

Školski esej i sažetak na državnoj maturi najobuhvatniji je priručnik za pripremu ispita pisanja na državnoj maturi iz Hrvatskoga jezika, tj. za pisanje školskoga eseja i sažetka. U priručniku se najprije temeljito objašnjava koncepcija ispita državne mature, s osobitim naglaskom na ispitne cjeline *Sažetak* i *Školski esej*, potom se tumači njihovo vrednovanje, a zatim se donose primjeri oglednih sažetaka i školskih eseja s elementima vrednovanja. Središnji dio ovoga priručnika posvećen je obvezatnim djelima propisanim kurikulumom Hrvatskoga jezika, stoga se u njemu donose esejski zadatci i ogledni primjeri školskih eseja za sva obvezatna djela, a svako obvezatno djelo popraćeno je najvažnijim informacijama te tablicom s primjerima mogućih polaznih pitanja, prijedlogom polaznih tekstova, odgovorā na polazno pitanje i mogućim argumentima. Priručnik sadržava i primjer esejskoga zadatka za pisanje usporednoga eseja te ogledni usporedni esej. U priručniku se potom

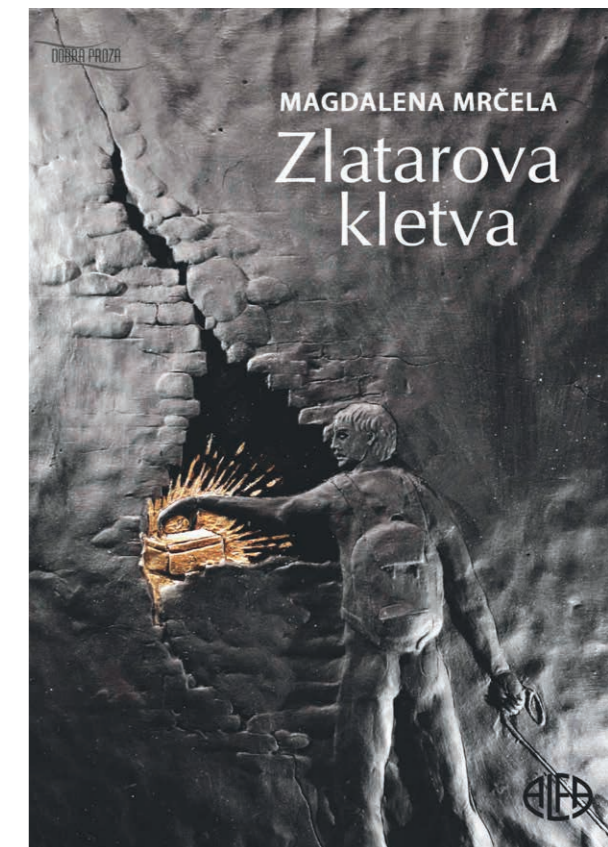

donose i tipične jezične pogreške koje se javljaju u pisanju školskoga eseja i sažetka, pokazuje se kako prepoznati tekstove koje je generirao ChatGPT, predlaže se radionica za uvježbavanje argumentacije za pisanje školskoga eseja, a osobito je vrijedan i posljednji dio priručnika koji se bavi stilskom analizom na primjerima oglednih ulomaka.

Magdalena Mrčela,
Zlatarova kletva

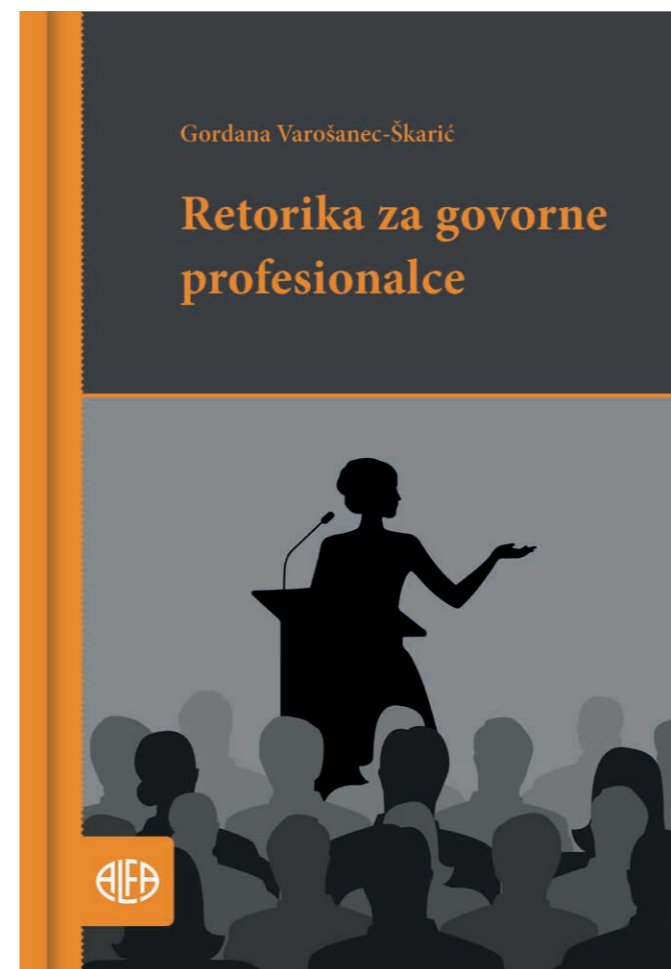
Zlatarova kletva autorice Magdalene Mrčela suvremeni je roman koji pripada žanru historiografske metafikcije i svojevrsni *hommage* velikanu hrvatske književnosti Augustu Šeni.

Zagreb, 22. ožujka 2020., 6:24, potres 5,5 ML po Richteru. Na 140. godišnjicu stravičnoga zagrebačkog potresa glavni je grad iz temelja uzdrmao njegov okrutni blizanac. A jedan se student – Lovro, dok je spašavao psa, slučajno našao u kući koja je skrivala blago. Blago koje je istovremeno i kletva. Neotkriveni Šenin rukopis mladomu je Lovri donio borbu s vlastitim demonima, otkrivanje opake ambicije, jednu predivnu Doru i jednu opasnu Lauru. A sve je vrijeme nad njima, kao stoljeće i pol uspavan duh Šenoine kuće, lebdio taj rukopis za koji će se mnogi upitati – je li uopće trebao biti otkriven.

Gordana Varošaneć-Škarić,
Retorika za govorne profesionalce

Retorika za govorne profesionalce jedinstvena je znanstvena monografija u nas koja vješto sjedinjuje retoričku teoriju, pedagogiju i praksu, a osobito vrijedan sloj ove knjige obilje je primjera, posebice onih iz suvremene retoričke prakse, kojima autorica zorno ovjerava retoričku teoriju. Čitatelj namjernik u njoj će prepoznati priručnik koji ga pedagoški rafinirano upućuje u oblikovanje govora i središnje misli, argumentaciju i argumentacijske pogreške, retoričke figure, humor, strategiju uzbuđivanja i prigodne govore. Usto, ova je knjiga ujedno i izraz vapijuće potrebe za uspostavom uljuđene javne komunikacije i kulture dijaloga kojoj su u podlozi retorička pravila.

Oživite struku u svojoj učionici!

Za nastavnike i učenike Alfini digitalni udžbenici dostupni su na sveobuhvatnoj digitalnoj obrazovnoj platformi mozaLearn, koja uključuje sustav mozaWeb i aplikaciju mozaBook u razvoju tvrtke Mozaik Education. Prvi smo partnerski izdavač koji je prije deset godina započeo izdavanje digitalnih udžbenika, lokalizaciju i prilagodbu platforme te nastavnicima i učenicima u Republici Hrvatskoj omogućio korištenje ovog najboljeg virtualnog obrazovnog rješenja u svijetu, a više od **20 tisuća aktiviranih licencija** potvrda su da je ovo rješenje kojim se nastavnici uistinu koriste. Za nastavnike u strukovnim školama ovaj je sustav virtualni laboratorij, radionica i praktikum na jednoj integriranoj platformi.

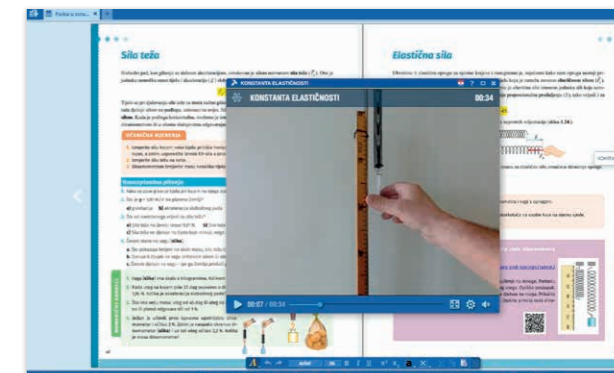
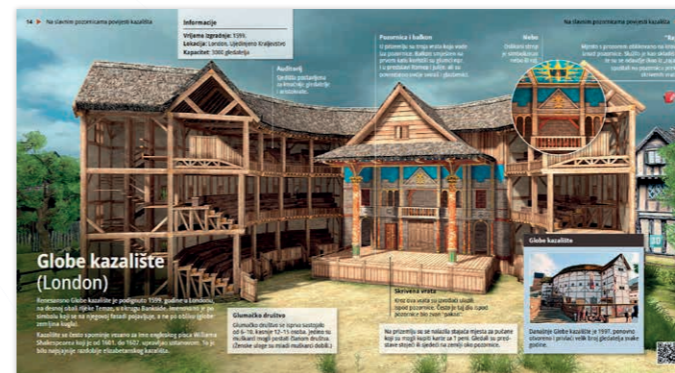
Stručna podrška

Uz Alfini udžbenik dobivate moćan i intuitivan digitalni alat, ali i partnera koji će vam pomoći da ga u potpunosti iskoristite u nastavi prema svojim potrebama i željama.

Promotor će se osobno pobrinuti za aktivaciju licencija osiguravajući da vi i vaši učenici imate nesmetan pristup svim sadržajima od prvog dana nastave. Također će provesti edukaciju prilagođenu vašim potrebama – pokazat će vam konkretne alate koji su relevantni za vaš predmet/modul.

Vizualizacija. Simulacija. Interakcija.

- **3D scene i modeli** – detaljna vizualizacija **građe ljudskog tijela** ili **mehanike krutog tijela** čini učenje interaktivnijim
- **interaktivni alati** – olakšavaju razumijevanje **termodinamike, fluida** ili **analitičke geometrije** uz praktične vježbe
- **kvizovi i provjere znanja** – omogućuju samoprocjenu i praćenje napretka
- **sadržaji u kontekstu struke** – znanje postaje trajnije kada je povezano s konkretnim strukovnim modulom i lokalnim kontekstom

DOBRO JE ZNATI

Svaki tiskani primjerak udžbenika sadržava umetak s aktivacijskim kôdom. Registracijom na sustav mozaWeb i aktivacijom kôda omogućuje se puni pristup digitalnom izdanju i svim uključenim digitalnim sadržajima 12 mjeseci od prijave.

SVEOBUH VATNA PODRŠKA

Bilo da je riječ o prijavi, aktivaciji licencija ili primjeni specifičnih sadržaja i alata – tu smo za vas. Javite nam se s povjerenjem putem obrasca za kontakt na našim mrežnim stranicama ili izravno svojem promotoru.

Obrazac za kontakt

Vaš osobni prostor u kojem vas sve čeka spremno.

Alfa Kabinet novi je virtualni sustav za metodičku podršku nastavnicima, prostor osmišljen da bude vaš glavni saveznik u pripremi i izvođenju nastave. Sve što vam je potrebno – od osnovnih nastavnih resursa do specifičnih materijala za strukovne škole – nalazi se na jednom mjestu, dostupno u nekoliko klikova.

Inovativno, personalizirano sučelje koje organiziraju naši urednici omogućuje brz i lak pristup metodičkim materijalima i informacijama te potpuno nov način pretraživanja, otvaranja i preuzimanja.

Virtualni prostor za Alfa-nastavnike

Svaki nastavnik zaslužuje svoj kabinet. Uz odabir Alfinih udžbenika dobivate personaliziran i vrhunski opremljen digitalni prostor.

Zavirite u dio onoga što smo za vas pripremili!

41 807
preuzetih
materijala
u 2025.

**BROJEVI
DOKAZUJU
STVARNU
KORIST!**

DOBRO JE ZNATI

Ako ste bili korisnik nekadašnjeg sustava Alfa Portal, ne trebate otvarati novi račun, već se možete odmah prijaviti podacima kojima ste ondje registrirani (adresa e-pošte i postojeća lozinka).

Ako ste korisnik Alfinih udžbenika, a nemate postojeći korisnički račun, možete se registrirati na kabinet.alfa.hr/registracija, no puni pristup dobit ćete tek nakon naše izravne provjere autentičnosti i odobrenja. Ako niste korisnik Alfinih udžbenika, a želite pogledati što nudimo, možete pristupiti svim informacijama o metodičkoj podršci na adresi kabinet.alfa.hr, ali bez mogućnosti otvaranja i preuzimanja.

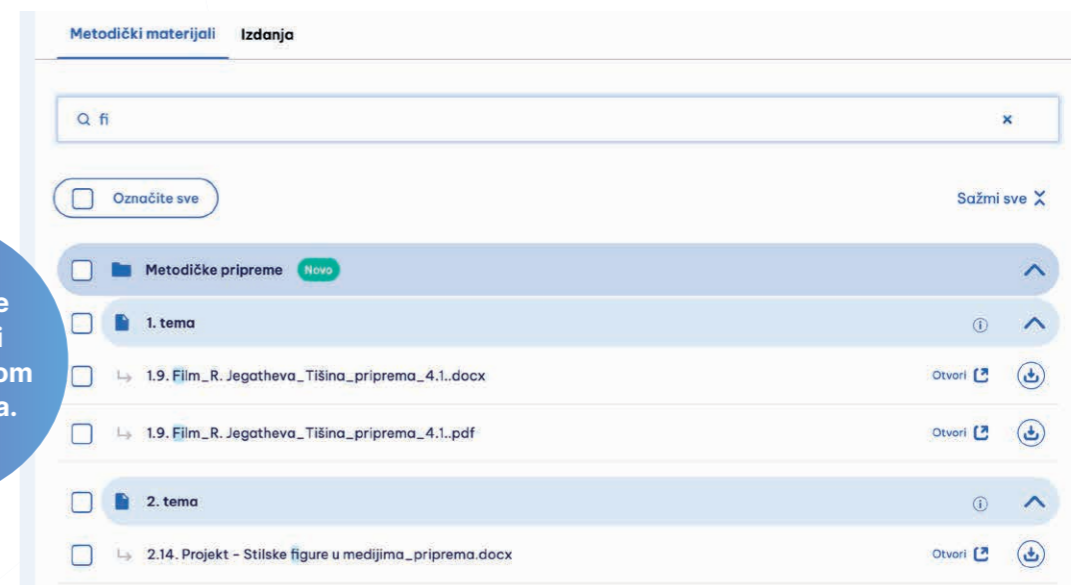
TEHNIČKA PODRŠKA

Trebate pomoć pri registraciji ili ste zaboravili podatke za prijavu? Naš tim stručnih suradnika – promotora stoji vam na raspolaganju, a javiti nam se možete i putem obrasca za kontakt.

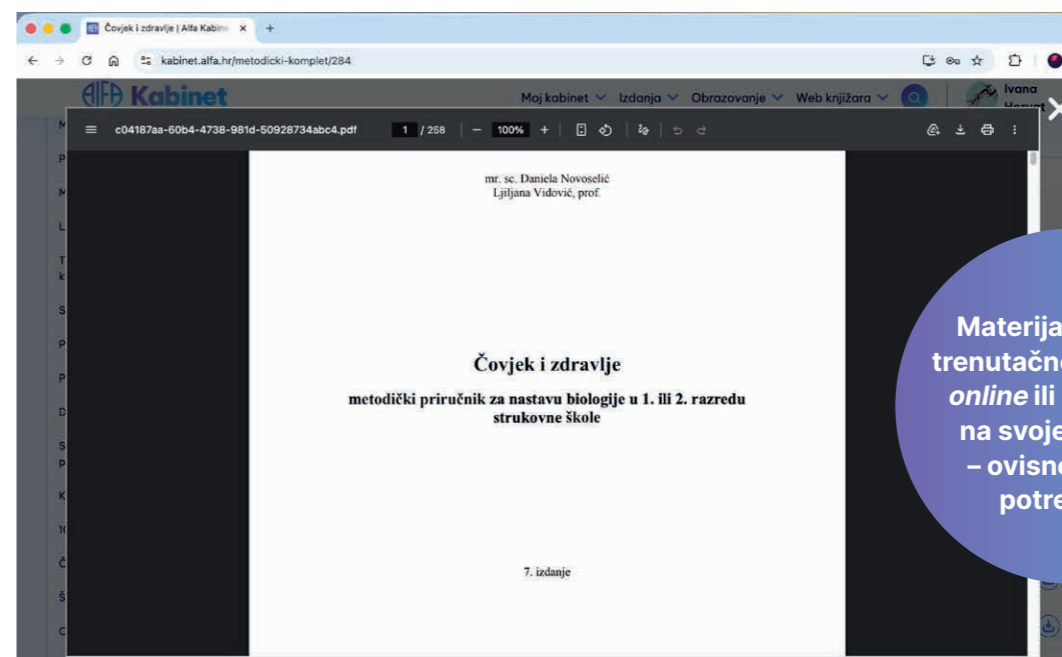
Obrazac za kontakt

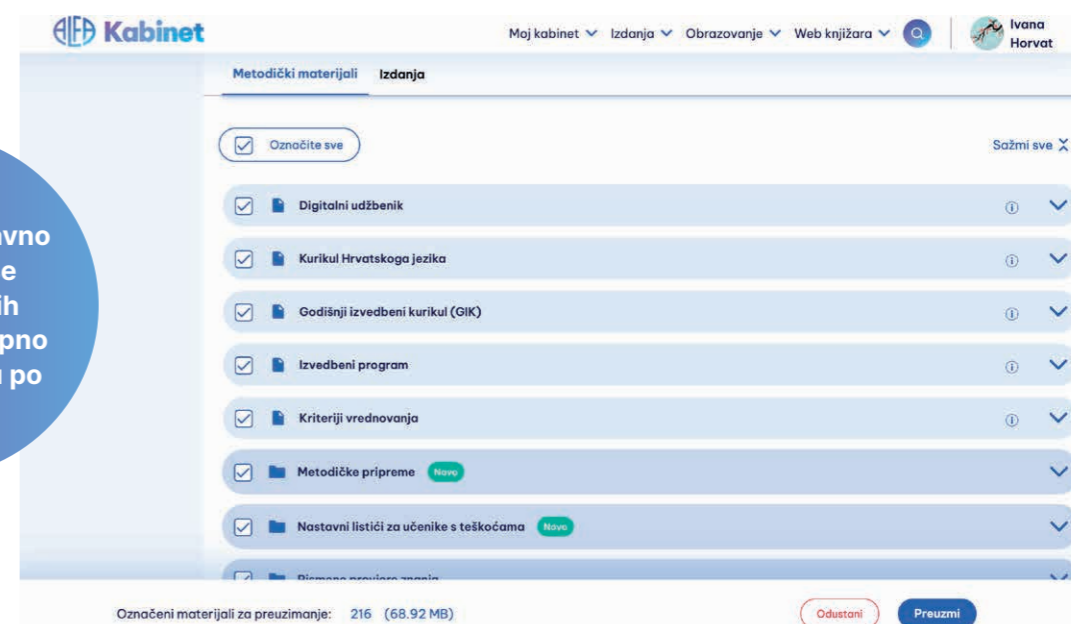
Materijali se automatski filtriraju tijekom unosa pojma.

Materijale možete trenutno pregledati online ili ih preuzeti na svoje računalo – ovisno o vašim potrebama.

Brzo i jednostavno označite više datoteka te ih preuzmite skupno umjesto jednu po jednu.

Za pristup metodičkim materijalima koji prate Alfin udžbenik potrebna je registracija/prijava.

Alfa edukacije inovativan su i jedinstven pristup stručnom usavršavanju koji već šestu godinu zaredom postavlja standarde u obrazovnom sustavu. Naš bogat program besplatnih *online* edukacija obuhvaća sve relevantne aspekte vašeg rada: od analize novih kurikula do tema iz psihologije, unaprjeđenja radnog okružja i komunikacije s roditeljima.

U ovoj webinarској sezoni održali smo

30 edukacija na kojima se stručno usavršilo gotovo

20 000 sudionika.

Iznimno smo ponosni što je više od

90%

sudionika naše edukacije ocijenilo čistom peticom!

Interaktivno iskustvo: aktivno sudjelovanje u realnom vremenu omogućuje vam izravnu komunikaciju s predavačima i razmjenu iskustava s kolegama.

Potvrda o stručnom usavršavanju: svako sudjelovanje uživo prati potvrda* o stručnom usavršavanju koja se generira na temelju vaših podataka.

Što dobivate sudjelovanjem?

Jednostavnost pristupa: za prisustvovanje edukaciji dovoljna je samo adresa e-pošte.

Trajna dostupnost: sve snimke edukacija pohranjene su u našoj digitalnoj bazi na Alfa Kabinetu.

PPT prezentacije i dodatni materijali: uz svako predavanje osigurani su materijali koje možete preuzeti i koristiti.

POSTANITE PREDAVAČ!

Imate li dragocjeno iskustvo ili primjer iz prakse koji želite podijeliti s kolegama? Pozivamo vas da se pridružite našem timu predavača!

- **Honorirana suradnja:** cijenimo i honoriramo vaš uloženi trud, iskustvo i znanje.
- **Stručna vidljivost:** podijelite svoje znanje s velikom zajednicom nastavnika i ostvarite potvrdu o održanom predavanju za napredovanje u struci.

Želite biti predavač/predavačica? Želite da održimo edukaciju o određenoj temi? Ne dobivate e-poštu s pozivima na edukacije?

Pišite nam na edukacije@alfa.hr.

DOSTUPNE SVIMA, BILO KADA I NA BILO KOJEM UREĐAJU!

Želimo čuti vaše ideje! Pomozite nam pripremiti edukacije prilagođene vašim potrebama. Javite nam se sa svojim prijedlozima tema!

DOJMOVI SUDIONIKA

Alfine edukacije su pravo osvježanje u odnosu na druge. Hvala Vam!

Jako mi se sviđelo što su naši komentari dio predavanja, te se traži aktivno sudjelovanje, koje ipak ne remeti dinamiku predavanja. Također, mnoštvo primjera koji nam pomažu u detekciji našeg stanja.

Alfine edukacije su među najkvalitetnijim oblicima stručnog usavršavanja. Pohvale za cijeli stručni tim!

Usavršavanje je bilo na najvišem mogućem nivou, bolje ni ne može.

Pred nama je niz novih, specijaliziranih edukacija osmišljenih upravo prema zahtjevima vašeg predmeta i specifičnostima strukovne nastave.

Nadoknadite propušteno i planirajte usavršavanje!

* Potvrda se izdaje za sudjelovanje na edukaciji uživo te se ne može dobiti za pregledavanje snimke.

** Ako želite potvrdu, potrebno je u prijavnom obrascu upisati tražene informacije.

Omiljeni blog za čitanje o struci.

EduBlog je vaša polazišna točka za profesionalni rast, inspiraciju i informiranje. To je digitalni prostor u kojem se znanstvene spoznaje pretvaraju u konkretna i primjenjiva rješenja za vašu svakodnevnicu u učionici. Na EduBlogu ćete, među ostalim, pronaći ključne informacije o našim novim udžbenicima te o sveobuhvatnoj metodičkoj podršci koja će vam olakšati i unaprijediti rad s učenicima u srednjim strukovnim školama.

PSIHOLOGIJA I ŠKOLA

ŠKOLSKI STRESORI – najčešći uzroci stresa među učiteljima i nastavnicima

Početak nove školske godine je iza nas, planovi i projekti osmišljeni i predani, prvi roditeljski sastanci održani, prve ocjene upisane u e-Dnevnik, možda su već izrečene i prve pedagoške mjere. Kakav nam je bio početak školske godine? Hoće li nam (i) ova godina biti stresna?

MATEMATIKA I NADA – međunarodni projekt koji povezuje znanje, kreativnost i optimizam
Osnovna ideja projekta jest povezati matematičke sadržaje s konceptom nađe kako bi učenicima razvili dublje razumijevanje svijeta, unaprijediti suradničke vještine te naučili odgovorne i samostalne postupke u svakodnevnom životu.

ŠKOLSKI STRESORI: osnovne strategije i prva pomoć
U prethodnih nekoliko članaka osvrnuli smo se na školski stres odnosno na značajke stresa u učiteljskim i nastavničkim profesijama. Kako si možemo pomoći ako već primjećujemo da smo pod stresom? Stres na radnom mjestu sam po sebi ne može biti smanjen neposredno, nego izravno – promjenom određenih postupaka, navika, vještina, stavova i načina razmišljanja. Nimalo lak zadatak. No u nastavku ćemo pobliže pogledati neke od preporučenih strategija koje mogu utjecati na smanjenje stresa na radnom mjestu.

Izazovi rada s darovitim učenicima
Kada planiram rad s učenicima, razmišljam o razreda kao cjelini, o čemu pojednako učenicima neko područje zanimam više ili o njemu zna mnogo više od drugih – više nego što piše u udžbeniku, više nego što se za tu dob očekuje odnosno što propisuje predmetni kurikulum. Što je tada potrebno učiniti? Učitelj tada mora promisliti svoj plan i prilagoditi ga interesima djece.

OBGOGAČIVANJE U RADU S DAROVITIMA – korak treći
U ovom članku pobliže ćemo promotriti treći korak u Francuskeju SEM modelu obogaćivanja u radu s darovitim učenicima. Podjelim se, prvi korak odnosio se na izlaganje iskustvima i istraživanje interesa, drugi korak temeljio se na odgojnoj vještini, a u ovoj obogaćivanju Tip 3 jest autonomija.

Između redaka – razgovori koji nedostaju
U svijetu obrazovanja postoje teme o kojima svi imaju mišljenje, ali rijetko tko sjedi za istim stolom kako bi o njima otvoreno razgovarao. Čak se uopće pristom i traži krivac nego što se traži rješenje. Upravo zato, Alfina uređivačka ekipa i redakcija nastavljaju s razgovorima koji nedostaju – razgovori koji nedostaju, a prva postaja na tom putu tema je koja godinama izaziva polemike: gramatika.

OBGOGAČIVANJE U RADU S DAROVITIMA – korak drugi
Obogaćivanje je najčešći i najrazličitiji pristup u odgojno-obrazovnom radu s darovitim učenicima. Razni njegovi realizirani načini se u činjenicama da se može primjenjivati u postojećem/razrednom odgoju, ne zahtijeva velike organizacijske i financijske resurse i učitelji omogućuju fleksibilnost u proširivanju i produbljivanju obrazovnih sadržaja.

ŠKOLSKI ESEJ NA DRŽAVNOJ MATURI
Aktualno

Znanstveno-stručni skup „Kulturna baština kao prilika za odgoj i obrazovanje“ u Pleternici
Događanja

Urednik priča
Zašto danas tako lako propuštamo prilike za profesionalni rast

Znanost i struka: čitajte o najnovijim spoznajama iz područja obrazovanja, školske psihologije, pedagogije, darovitosti i ostalih odgojno-obrazovnih tema.

Inspiracija iz učionice: pronađite poticajne priče iz hrvatskih i svjetskih škola te intervjuje s vodećim stručnjacima.

Aktualno i praktično: saznajte sve o primjeni modularne nastave, pripremi za državnu maturu i strukovnom obrazovanju.

Podrška u radu: pratite novosti o materijalima i digitalnim alatima koji vam pomažu u svakodnevnim izazovima.

Imate li dragocjeno iskustvo iz **strukovne nastave**, uspješan primjer iz učionice ili stručni rad koji želite podijeliti s kolegama? **Pridružite se našoj zajednici autora!**

- **Dijelite znanje:** objavite svoj rad na platformi koju prati tisuće vaših kolega širom Hrvatske.
- **Nagrada za izvrsnost:** cijenimo profesionalni doprinos struci te honoriramo odabrane autorske tekstove.
- **Stručni ugled:** gradite svoj profesionalni identitet uz punu podršku našeg uredništva.

PIŠTE NAM!

Za sve oblike suradnje pišite nam na edublog@alfa.hr.

Povjerenje koje raste

Naši se čitatelji vraćaju: visoka razina angažmana i detaljno praćenje naših stručnih tekstova govore nam da obuhvaćaju upravo ono što vam je potrebno.

ŠKOLSKI PERISKOPI INTERVJU

Peter Liljedahl: „Matematiku ne treba oponašati ni pamtiti nego razumjeti!“

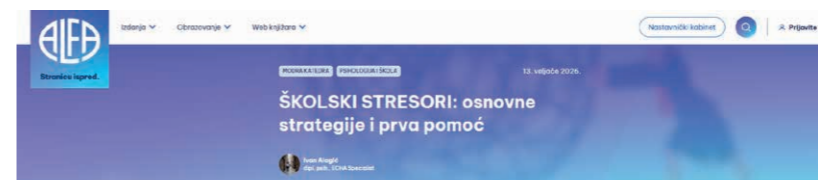
Hrvatsko izdanje priručnika „Building Thinking Classrooms“, objavljeno pod nazivom „Stvaranje učionice matematičkog promišljanja“, donosi inovativne metode poučavanja. Autor Peter Liljedahl s oduševljenjem je prihvatio poziv da u Alfa-učionici održi radionicu za učitelje i nastavnike, podijelivši svoju viziju modernog pristupa matematici.

U protekloj godini ostvarili smo porast čitanosti od 200 %!

POSTANITE KOLUMNIST!

Nastavnicima koji žele kontinuirano dijeliti svoja razmišljanja i graditi prepoznatljiv stil nudimo mogućnost suradnje u obliku autorske kolumne.

U prethodnih nekoliko članaka osvrnuli smo se na školski stres odnosno na značajke stresa u učiteljskim i nastavničkim profesijama. Kako si možemo pomoći ako već primjećujemo da smo pod stresom? Stres na radnom mjestu sam po sebi ne može biti smanjen neposredno, nego izravno – promjenom određenih postupaka, navika, vještina, stavova i načina razmišljanja. Nimalo lak zadatak. No u nastavku ćemo pobliže pogledati neke od preporučenih strategija koje mogu utjecati na smanjenje stresa na radnom mjestu.

Skenirajte i pročitajte!

Zašto Alfa?

**JER NUDIMO
NAJBOLJE ZA
STRUKU OD
STRUKE!**

Desetljeća iskustva u izradi udžbenika na svim obrazovnim razinama. S nastavnicima smo prošli sve reforme i postali siguran oslonac u svakoj promjeni sustava.

Naše materijale pišu timovi u kojima teoretičari surađuju s praktičarima. Rezultat je sadržaj koji je stručno utemeljen i 100 % primjenjiv u učionici.

Personalizirana metodička podrška. Razvili smo sustav koji prepoznaje vaše potrebe i nudi baš ono što vam treba.

Digitalna rješenja s ciljem. Razvijamo tehnologiju koja rješava probleme, a ne stvara nove.

Ne ostavljamo vas na cjedilu nakon isporuke udžbenika. Naši stručni suradnici – promotori tu su za svako pitanje i konkretnu pomoć na terenu.

Vaš je napredak i naš. Pratimo vas edukacijama i informacijama koje vašu pripremu čine jednostavnijom, nastavu učinkovitijom, a vas sigurnijima i zadovoljnijima.

Odabir Alfe nije samo odabir udžbenika – to je ulazak u partnerstvo s timom koji razumije svaki vaš radni dan.

INFORMACIJE I ODGOVORI

SKENIRAJTE I PITAJTE!

Naš tim odgovorit će na sva vaša pitanja u najkraćem roku.

Nisam sigurna/siguran komu se obratiti za pomoć.

Vaša je prva adresa vaš stručni suradnik – promotor. On je zadužen za vašu školu i pružit će vam svu potrebnu podršku. Također, uvijek nam se možete javiti putem obrasca za kontakt na kabinet.alfa.hr/kontakt.

Mogu li pregledati ogledni primjerak udžbenika?

Naravno. Svaki nastavnik dobiva svoj ogledni primjerak.

Imam li pravo na digitalni udžbenik?

Da! Dok ste god Alfin korisnik, uz tiskani udžbenik imate pravo i na licenciju za digitalno izdanje.

Koja je razlika između Alfa Kabineta i mozaBooka?

Alfa Kabinet je *web*-mjesto za metodičku podršku nastavnicima, dok je mozaBook interaktivna softverska platforma s digitalnim udžbenicima i alatima za izvođenje nastave.

Želim saznati više o metodičkoj podršci koja prati udžbenik.

Sva metodička podrška u digitalnom obliku nalazi se na Alfa Kabinetu, a vaš promotor rado će vam predstaviti sve što je uredništvo pripremio za vas.

Koliko se čeka odobravanje pristupa Alfa Kabinetu?

Vaš zahtjev za registraciju bit će obrađen u najkraćem mogućem roku, a najkasnije unutar 72 sata.

Kako mogu provjeriti što Alfa nudi ako se još ne koristim vašim udžbenicima?

Na Kabinetu možete dobiti cjelokupan uvid u našu metodičku podršku. Iako bez statusa korisnika nećete moći otvarati i preuzimati materijale, sustav je otvoren za pregled kako biste se uvjerali u širinu i kvalitetu onoga što nudimo.

Mogu li kontaktirati predmetno uredništvo?

Naravno! Uredništva su vam na raspolaganju putem e-pošte ili se možete pridružiti našim stručnim grupama na Facebooku za izravnu komunikaciju

Mogu li postati autor na EduBlogu ili predavač na Alfa edukacijama?

Naravno! Uvijek smo u potrazi za nastavnicima koji žele podijeliti svoje znanje i primjere dobre prakse. Ako želite postati dio našeg tima autora ili predavača, javite nam se na edukacije@alfa.hr ili edublog@alfa.hr.

Je li Alfina podrška jednako kvalitetna i u srednjim školama kao u osnovnim?

Apsolutno! Iako nas mnogi vezuju uz osnovnu školu, naša metodička podrška za srednje škole razvija se gotovo jednako dugo. Već tri desetljeća stvaramo materijale koji su prilagođeni specifičnostima srednjoškolskog obrazovanja osiguravajući nastavnicima istu razinu izvrsnosti na koju su navikli naši osnovnoškolski korisnici.

Zašto je Alfa siguran i pouzdan odabir?

Zato što spajamo dugogodišnju tradiciju, znanje vrhunskih autora i najmodernije obrazovne trendove uz najsnažniju mrežu podrške na terenu.

Uvijek isporučujemo ono što obećamo. Na nas možete računati od prvog dana nastave do kraja školske godine, uz materijale koji su pomno promišljeni i pravovremeno dostupni.

